

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 29 maja 2020 r.

Poz. 3446

OGŁOSZENIE NR 1/2020
ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ WE WROCŁAWIU

z dnia 26 maja 2020 r.

w sprawie zamieszczenia Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu za 2019 r.

Na podstawie 400h ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396, z późn. zm.) ogłasza się "Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu za 2019 rok" stanowiące załącznik do niniejszego ogłoszenia.

Prezes Zarządu:
Łukasz Kasztelowicz

31 grudnia 2019 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU ZA 2019 R.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
WE WROCŁAWIU
ul. Jastrzębia 24, 53-148 Wrocław

Niniejsze Sprawozdanie z działalności sporządzono na podstawie art. 400h ust. 1 pkt. 4. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.).

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	2
O Funduszu.....	3
Cel działalności.....	3
Rys historii.....	3
Podstawa prawna.....	3
Oddziały.....	4
Organy WFOŚiGW we Wrocławiu.....	5
Rada Nadzorcza.....	5
Zarząd.....	7
Finansowanie zadań i przedsięwzięć statutowych w 2019 roku.....	8
Ujęcie syntetyczne.....	8
Ujęcie dziedzinowe.....	14
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	14
Ochrona powietrza, atmosfery i klimatu.....	16
Gospodarka odpadami.....	18
Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa.....	19
Leśnictwo, ochrona przyrody i krajobrazu.....	21
Edukacja ekologiczna.....	23
Monitoring środowiska.....	25
Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków.....	25
Inne zadania.....	27
Finansowanie przedsięwzięć w ramach programu „Czyste Powietrze”.....	28
Nadzór nad przygotowaniem i realizacją umów pożyczek i dotacji.....	32
Doradztwo energetyczne.....	39
Działalność informacyjno – promocyjna.....	42
Konferencje prasowe / współpraca z mediami.....	42
Akcje przyrodnicze z udziałem mediów.....	43
Eko-edukacja dla najmłodszych / współpraca z beneficjentami.....	44
Wydarzenia, spotkania.....	45
Konferencje, uroczystości, targi.....	47
Strona internetowa / profil Facebook.....	48
Podsumowanie planu finansowego Funduszu w roku 2019.....	49
Spis tabel i wykresów.....	51

O FUNDUSZU

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, zwany w dalszej części *Funduszem* lub *WFOŚiGW we Wrocławiu* wspiera na terenie województwa dolnośląskiego przedsięwzięcia z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w oparciu o przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria i zasady udzielania pomocy finansowej oraz roczny plan finansowy i plan działalności.

Podstawę działalności Funduszu stanowi fundusz statutowy, tworzony głównie z części opłat i kar za korzystanie ze środowiska. Wpływy z tego tytułu są przekazywane na konto Funduszu przez Wydział Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Fundusz realizuje zadania ustawowe poprzez:

- Udzielanie oprocentowanych pożyczek, w tym pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej
- Udzielanie dotacji, w tym częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych oraz dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych
- Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Realizacja wypłat (poza nagrodami) następuje na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych pomiędzy wnioskodawcą a Funduszem.

CEL DZIAŁALNOŚCI

Celem działania Funduszu jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych regionu.

RYS HISTORII

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, powołany do życia na podstawie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r.¹ rozpoczął samodzielną działalność w lipcu 1993 r., a od 1 stycznia 1999 r. objął swoim zasięgiem działania teren województwa dolnośląskiego. Od dnia 1 października 2001 r., czyli wejścia w życie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska², utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stały się odpowiednio wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska.

PODSTAWA PRAWNA

Fundusz posiada osobowość prawną. Do 31 grudnia 2009 r. był wojewódzkim funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych³. Natomiast od dnia 1 stycznia 2010 r., na podstawie art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r.

¹ Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196, z późn. zm.

² Dz. U. z 2001 r. nr 62 poz. 627,

³ Dz. U. z 2005 r., Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw⁴, Fundusz jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵.

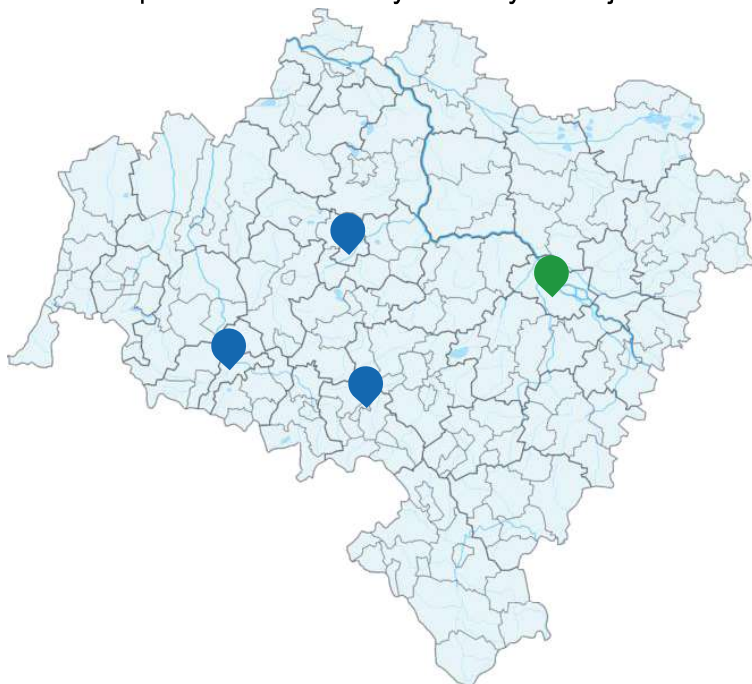
Od 21 grudnia 2017 r. tryb działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 grudnia 2017 r.⁶

Roczny plan finansowy Funduszu na rok 2019 został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej⁷ a także przyjęty przez Radę Nadzorczą Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu uchwałą Nr 153/2018 z dnia 29.11.2018 r. wraz z późn. zm.

ODDZIAŁY

Siedziba Funduszu mieści się w stolicy Województwa Dolnośląskiego - we Wrocławiu, przy ul. Jastrzębiej 24, 53-148 Wrocław.

Fundusz posiada również trzy oddziały zamiejscowe:

Oddział w Jeleniej Górze
pl. Ratuszowy 31/32,
58-500 Jelenia Góra

Oddział w Legnicy
ul. Okrzei 16,
59-220 Legnica

Oddział w Wałbrzychu
ul. Kolejowa 8,
58-310 Szczawno Zdrój

Rysunek 1. Placówki WFOŚiGW we Wrocławiu

Łącznie w roku 2019 średnioroczne zatrudnienie w WFOŚiGW we Wrocławiu wynosiło 83,76 etatu.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 215, poz. 1664

⁵ Dz. U. z 2017 r. Nr 157, poz. 1240

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2386

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1479, z późn. zm.

ORGANY WFOŚiGW WE WROCŁAWIU

Do organów WFOŚiGW we Wrocławiu należą Zarząd i Rada Nadzorcza.

RADA NADZORCZA

W 2019 r. Rada Nadzorcza pracowała w pięcioosobowym składzie, który kształtował się następująco:

Od 01 stycznia 2019 r. do 08 stycznia 2019 r.

1. Piotr Nowak – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Ewa Rzewuska – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Piotr Tomasz Maryński – Członek Rady Nadzorczej
4. Sylwia Jurgiel – Członek Rady Nadzorczej
5. Ryszard Jurczak – Członek Rady Nadzorczej

Od 09 stycznia 2019 r. do 23 maja 2019 r.

1. Piotr Nowak – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Dariusz Stasiak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Piotr Tomasz Maryński – Członek Rady Nadzorczej
4. Sylwia Jurgiel – Członek Rady Nadzorczej
5. Ryszard Jurczak – Członek Rady Nadzorczej

Od 24 maja 2019 r. do 31.12.2019 r.

1. Piotr Nowak – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Dariusz Stasiak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Piotr Tomasz Maryński – Członek Rady Nadzorczej
4. Sylwia Jurgiel – Członek Rady Nadzorczej
5. Mariusz Piejko – Członek Rady Nadzorczej

Podczas **10 posiedzeń**, które odbyły się w 2019 r. Rada Nadzorcza Funduszu podjęła **142 uchwały**.

W 2019 r. Rada Nadzorcza wykonując swoje zadania określone w art. 400h ustawy Prawo ochrony środowiska i rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, między innymi:

- Zatwierdziła roczne sprawozdanie z działalności Funduszu za rok 2018 (Uchwała Nr 34/2019 z dnia 29 marca 2019 r.) i roczne sprawozdanie finansowe Funduszu za 2018 rok (Uchwała Nr 35/2019 z dnia 29 marca 2019 r.)
- Dokonała podziału zysku pochodzącego z działalności statutowej (Uchwała Nr 36/2019 z dnia 29 marca 2019 r.).
- Zapoznała się oraz przyjęła do wiadomości uchwały Zarządu w ramach bieżącej kontroli działalności Zarządu.
- Złożyła roczne sprawozdanie z działalności Funduszu za 2018 rok Ministrowi Środowiska i Zarządowi Województwa Dolnośląskiego.

- Zatwierdziła „Listę przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planowanych do dofinansowania w 2020 roku” (Uchwała Nr 62/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r.).
- Przyjęła „Program dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przedsięwzięć związanych z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na rok 2019” (Uchwała Nr 63/2019 z dnia 26.06.2019 r.).
- Przyjęła „Program naboru wniosków na dofinansowanie zadań związanych z zapobieganiem i likwidacją zagrożeń środowiska na rzecz jednostek ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu pn. „MAŁY STRAŻAK” (Uchwała Nr 64/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r.).
- Przyjęła „Program dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową realizowanych poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych” (Uchwała Nr 65/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r.).
- Przyjęła „Program dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przedsięwzięć polegających na regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” (Uchwała Nr 66/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r.).
- Ustaliła „Zasady udzielenia i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji” (Uchwała Nr 69/2019 z dnia 29 lipca 2019 r. i Uchwała Nr 138/2019 z dnia 20 grudnia 2019 r.)
- Uchwaliła „Roczny plan finansowy WFOŚiGW we Wrocławiu na 2020 rok” (Uchwała Nr 125/2019 z dnia 22 listopada 2019 r.).
- Uchwaliła „Plan działalności WFOŚiGW we Wrocławiu na 2020 rok” (Uchwała Nr 126/2019 z dnia 22 listopada 2019 r.).

ZARZĄD

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Zarząd Funduszu pracował w dwuosobowym składzie:

1. Łukasz Kasztelowicz – Prezes Zarządu
2. Bartłomiej Wiązowski – Zastępca Prezesa Zarządu

Podczas **54 posiedzeń Zarządu**, które odbyły się w 2019 r. Zarząd podjął łącznie **927 uchwał**.

W 2019 roku praca Zarządu koncentrowała się głównie na:

- Przygotowywaniu wniosków, wraz z propozycją formy i kwoty pomocy, przedkładanych Radzie Nadzorczej do uchwalenia i zatwierdzenia.
- Przygotowaniu dokumentów, materiałów i informacji na posiedzenia Rady Nadzorczej.
- Podejmowaniu decyzji o udzielaniu pożyczek oraz dotacji będących ustawowo w jego kompetencjach.
- Akceptacji zmian warunków umów oraz kontrolowaniu wykorzystania pożyczek i dotacji przyznanych ze środków Funduszu.
- Bieżącej analizie przychodów i wydatków Funduszu, a także kontroli realizacji planu działalności i planu finansowego oraz wnioskowaniu o dokonanie w nich przesunięć.
- Gospodarowaniu środkami Funduszu.
- Analizowaniu efektywności wydatkowania środków Funduszu pod kątem uzyskiwanych największych efektów rzeczowych dla środowiska województwa dolnośląskiego.
- Bieżącej analizie funkcjonowania Funduszu oraz podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.
- Współpracy z gminami i powiatami w zakresie realizacji zadań ochrony środowiska.
- Rozwijanie współpracy z innymi instytucjami i urzędami, odpowiedzialnymi za ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

FINANSOWANIE ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ STATUTOWYCH W 2019 ROKU

Dofinansowaniem obejmowane są zadania i przedsięwzięcia spełniające warunki określone w dokumentach wewnętrznych Funduszu. Są to:

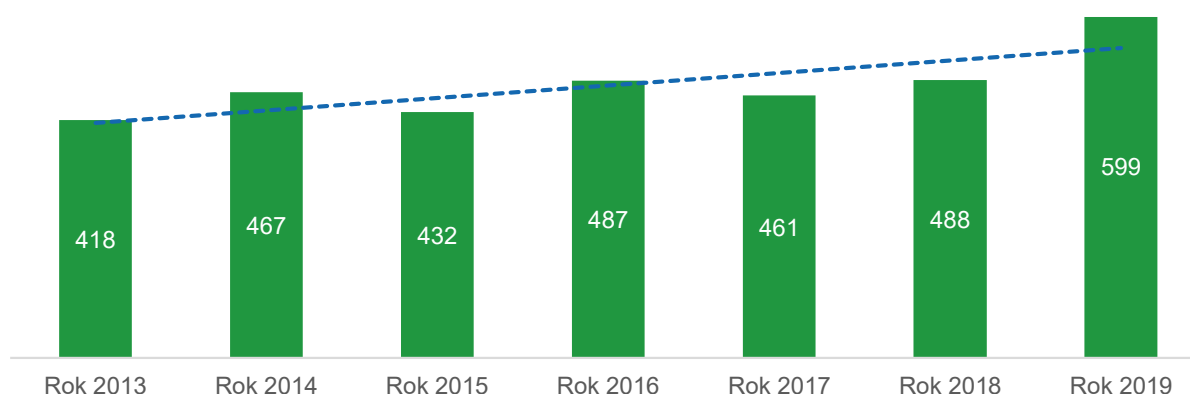
- Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na lata 2017–2020
- Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planowanych do dofinansowania w 2019 r.
- Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – uchwała Rady Nadzorczej Nr 68/2018 z dnia 11 maja 2018 r.
- Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji uchwała Rady Nadzorczej Nr 69/2018 z dnia 11 maja 2018 r. oraz Nr 69/2019 z dnia 29 lipca 2019 r. z późniejszymi zmianami.

UJĘCIE SYNTETYCZNE

Wnioski o udzielenie pomocy finansowej na realizację zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną

717 wniosków złożonych do Funduszu w 2019 roku⁸

Łączna wnioskowana kwota dofinansowania to 495,3 mln złotych, z czego 445,5 mln zł w formie pożyczki. Prawie połowę wnioskowanej kwoty pożyczek stanowią zadania z dziedziny Ochrony powietrza, atmosfery i klimatu – 206,4 mln zł. Pod względem liczbowym przeważają jednak wnioski złożone na zadania z dziedzin Nadzwyczajne zagrożenia środowiska - 278 wniosków oraz Ochrona powierzchni ziemi (gospodarka odpadami) – 229 wniosków. Jest to związane z uruchomieniem w 2019 r. programów „Mały strażak”⁹ oraz „Wapnowanie”¹⁰. W 2019 r. rozpatrzono 599 wniosków (z czego 70 wniosków z 2018 r.). Jest to znacznie większa liczba niż w latach poprzednich (wykres 1.).

Wykres 1. Liczba rozpatrzonych przez WFOŚiGW we Wrocławiu wniosków o dofinansowanie

⁸ Bez udziału wniosków do programu priorytetowego Czyste Powietrze.

⁹ Pełna nazwa: „Program naboru wniosków na dofinansowanie zadań związanych z zapobieganiem i likwidacją zagrożeń środowiska na rzecz jednostek ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu pod nazwą „Mały Strażak”

¹⁰ Pełna nazwa: „Program dofinansowania przez WFOŚiGW we Wrocławiu przedsięwzięć polegających na regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”

W roku 2019:

527	wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie przez Zarząd i Radę Nadzorczą Funduszu
21	wniosków rozpatrzono negatywnie
32	wnioski zostały wycofane
19	wniosków nie spełniało Kryteriów obowiązujących w Funduszu
197	wniosków pozostało do rozstrzygnięcia

Umowy na dofinansowanie zadań statutowych związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną

525 zawartych umów z Beneficjentami w 2019 r.

- 451 umów dotacyjnych (tabela 1.)

- 74 umów pożyczkowych (w tym 4 umowy pożyczki na zachowanie płynności finansowej)

Zawarto również aneksy do umów z lat ubiegłych zmieniające wysokość przyznanej pomocy, głównie w związku z korektą wartości realizowanych zadań, w wyniku czego przyznane poprzednio dofinansowanie uległo zmniejszeniu o kwotę -6 154 108,87 zł. Wartość podpisanych umów w 2019 r. skorygowaną o wartość aneksów do umów z lat ubiegłych przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba i wartość umów zawartych przez WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2017–2019

Zawarte umowy		2017	2018	2019
Umowy dotacyjne	szt.	305	274	451
	zł	47 783 704,92	39 819 765,85	25 387 826,24
Umowy pożyczkowe	szt.	75	146	74
	zł	75 501 320,57	199 771 509,55	125 527 090,79
Umowy ogółem	szt.	380	420	525
	zł	123 285 025,49	239 591 275,40	150 914 917,03

Biorąc pod uwagę zadania z podpisanymi w 2019 r. umowami oraz umowy ze zobowiązaniami finansowymi z lat poprzednich, w 2019 r. w obsłudze pracowników Funduszu znajdowało się 621 zadań.

Wydatki statutowe

201 mln wydatków statutowych Funduszu w roku sprawozdawczym

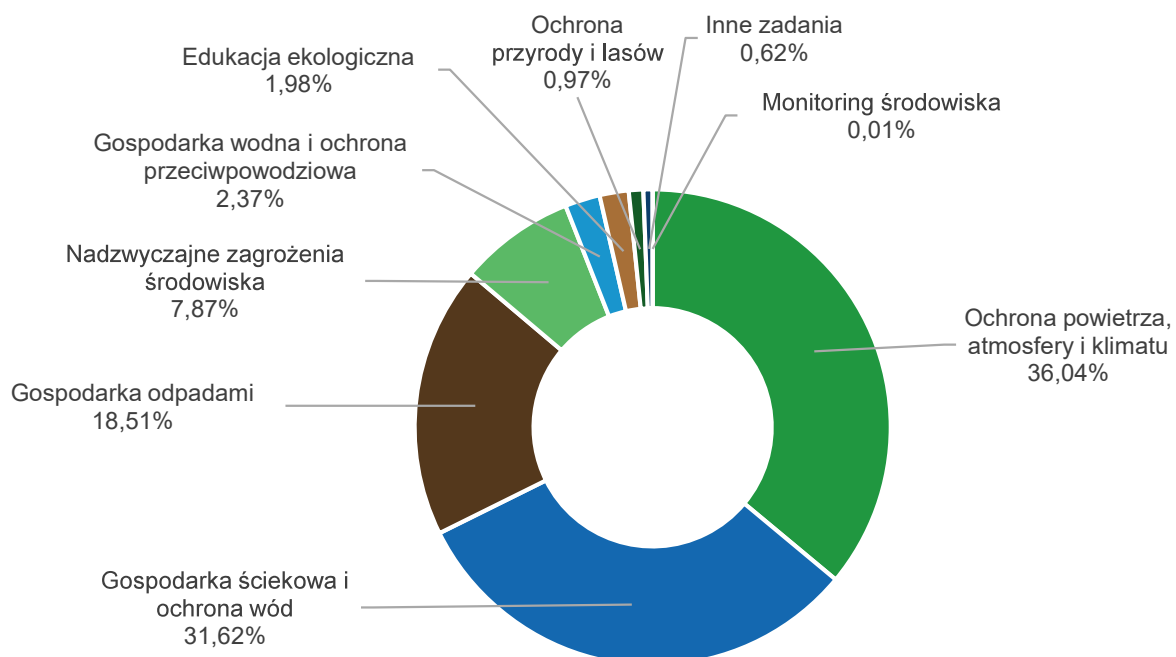
Na podstawie umów pożyczek i dotacji zawartych w 2019 r. oraz w latach ubiegłych, Fundusz dofinansował bezpośrednio realizację 584 zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną kwotą 201 169 620,35 zł, co stanowiło 99,9% wydatków.

W 2019 r. większość wydatków statutowych Funduszu stanowiło pożyczkowe finansowanie środowiska – aż 81,95% wypłaconej sumy. Dotacyjne formy stanowiły 18,05% wydatków statutowych (tabela 2.).

Tabela 2. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w podziale na formy dofinansowania [w zł]

Formy dofinansowania	2017	2018	2019
Pożyczkowe ogółem	45 963 823,64	165 209 162,75	164 876 041,66
- Pożyczki na zachowanie płynności finansowej	3 941 700,00	35 860 834,97	24 559 978,05
Dotacyjne ogółem	32 779 065,98	46 502 754,61	36 312 962,70
- Dotacje	32 673 291,52	46 445 062,75	36 293 578,69
- Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (umowy trójstronne)	30,00	0,00	0,00
- Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska	20 821,07	11 300,00	10 900,00
- Umorzenia pożyczek	15 750,00	10 600,00	50,00
- Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (BOŚ)	45 623,39	18 389,86	4 195,01
- Dopłaty do kredytów (BOŚ)	12 975,00	7 104,00	4 227,00
- Zwroty utraconych dochodów gminnych (gminy)	10 575,00	10 298,00	12,00
Dofinansowanie ogółem	78 742 889,62	211 711 917,36	201 189 004,36

Dziedziną, w której w okresie sprawozdawczym udzielono najwyższego dofinansowania jest Ochrona powietrza, atmosfery i klimatu (wykres 2.). Wypłacono ponad 72 mln zł na zadania z tej dziedziny (tabela 3.). Łącznie z wypłatami z umów z zakresu Gospodarki ściekowej i ochrony wód oraz Gospodarki odpadami stanowiło to ponad 87% wydatków statutowych. Pozostałe 6 dziedzin zawiera się w niecałych 13% sumy wydatkowanej w 2019 r. (wykres 2.). Pod względem liczby dofinansowywanych zadań przeważa dziedzina Nadzwyczajnych zagrożeń środowiska – 274 zadania i dziedzina Gospodarki odpadami – 80 zadań (tabela 3.).

Wykres 2. Udział dziedzin ochrony środowiska w wydatkach statutowych Funduszu w 2019 r.

Tabela 3. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. [w zł]

Lp.	Dziedzina	Wydatki ogółem	Dotacje ogółem	Dotacje inwestycyjne	Dopłaty do kredytów	Pożyczki ogółem	Pożyczki na płynność finansową	Liczba aktywnych umów	Liczba umów z wypłatami
1	Gospodarka ściekowa i ochrona wód <i>w tym: oczyszczalnie ścieków i oczyszczalnie ścieków wraz z kanalizacją</i>	63 615 676,80 8 894 893,85	6 852 018,92 1 977 576,85	6 852 018,92 0,00	0,00 0,00	56 763 657,88 6 917 317,00	3 462 260,21 0,00	33 9	30 7
2	Ochrona powietrza, atmosfery i klimatu	72 501 791,55	1 436 382,07	1 435 053,67	0,00	71 065 409,48	1 743 520,04	81	76
3	Gospodarka odpadami	37 226 722,94	5 166 738,09	3 679 481,64	0,00	32 059 984,85	19 019 946,22	80	80
4	Pozostałe dziedziny:	27 825 429,06	22 838 439,61	15 816 560,80	0,00	4 986 989,45	334 251,58	428	398
4a.	Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa <i>w tym: ochrona przeciwpowodziowa</i>	4 764 557,87 0,00	111 820,00 0,00	111 820,00 0,00	0,00 0,00	4 652 737,87 0,00	0,00 0,00	9 0	9 0
4b.	Ochrona przyrody, krajobrazu i lasów	1 959 100,17	1 959 100,17	817 640,24	0,00	0,00	0,00	40	31
4c.	Edukacja ekologiczna	3 986 480,67	3 652 229,09	683 760,47	0,00	334 251,58	334 251,58	89	77
4d.	Monitoring środowiska	25 000,00	25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00	2	1
4e.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska <i>w tym: bezpośrednie usuwanie skutków zagrożeń środowiska</i>	15 840 562,08 5 694 239,19	15 840 562,08 5 694 239,19	13 037 249,29 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	277 80	274 79
4f.	Inne zadania, w tym m.in.: <i>usuwanie szkód powodziowych</i> <i>profilaktyka zdrowotna</i> <i>zadania o efektach międzydziedzinowych</i>	1 249 728,27 0,00 27 860,00 1 221 868,27	1 249 728,27 0,00 27 860,00 1 221 868,27	1 141 090,80 0,00 0,00 1 141 090,80	0,00 0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00	11 0 5 4	6 0 2 4
	Razem	201 169 620,35	36 293 578,69	27 783 115,03	0,00	164 876 041,66	24 559 978,05	622	584
5	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (BOS)	4 195,01	4 195,01						
6	Częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych	4 227,00	4 227,00						
7	Nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska	10 900,00	10 900,00						
8	Umorzenia pożyczek	50,00	50,00						
9	Zwrot utraconych dochodów gminnych	12,00	12,00						
	Ogółem	201 189 004,36 100%	36 312 962,70 18,05%	27 783 115,03	0,00	164 876 041,66 81,95%	24 559 978,05	622	584

W 2019 roku Fundusz kontynuował umowę o współpracy w zakresie dotacji przeznaczonych na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. Umowa obejmuje zadania z zakresu termomodernizacji, budowy przyłączy kanalizacji sanitarnej, przydomowych oczyszczalni ścieków, instalacji rekuperatorów oraz modernizacji systemów ciepłowniczych. Istotą tej umowy jest angażowanie przez Bank środków własnych w realizację małych projektów, natomiast Wojewódzki Fundusz dopłaca do części kapitału udzielonego kredytu. W okresie sprawozdawczym dopłatą w wysokości 4 227,00 zł zostały objęta 1 umowa z dziedziny ochrona powietrza, atmosfery i klimatu oraz 1 umowa z dziedziny gospodarka ściekowa i ochrona wód.

Fundusz kontynuował również umowę o dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. w latach 2013–2014. Dofinansowanie w 2019 r. objęło umowy z zakresu ochrony powietrza, atmosfery i klimatu w wysokości 4 061,15 zł oraz gospodarki ściekowej i ochrony wód w wysokości 133,86 zł.

Beneficjenci

Głównymi Beneficjentami Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w 2019 r. były gminy, związki gmin i jednostki podległe – 33% wypłaconych środków (tabela 4.).

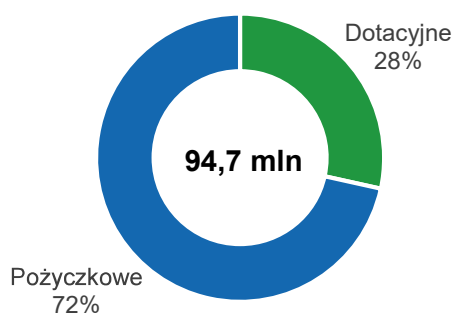
Tabela 4. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. wg grup Beneficjentów

Grupa Beneficjentów		2017	%	2018	%	2019	%
Gminy, związki gmin i jednostki podległe	mln zł	38,81	49%	128,04	60%	66,96	33%
Spółki prawa handlowego użyteczności publicznej	mln zł	11,96	15%	52,72	25%	49,34	25%
Powiaty i jednostki podległe	mln zł	6,67	9%	0,58	0%	0,31	0%
Województwo dolnośląskie i jednostki podległe	mln zł	1,79	2%	2,75	1%	2,27	1%
Administracja rządowa i jednostki podległe	mln zł	10,29	13%	9,35	4%	3,69	2%
Lasy państwowe	mln zł	0,11	0%	0,53	0%	0,25	0%
Podmioty gospodarcze	mln zł	2,74	4%	9,26	4%	60,23	30%
Pozostali inwestorzy (w tym fundacje i stowarzyszenia) oraz inne wydatki statutowe	mln zł	6,38	8%	8,48	4%	18,13	9%
Ogółem	mln zł	78,74	100%	211,71	100%	201,19	100%

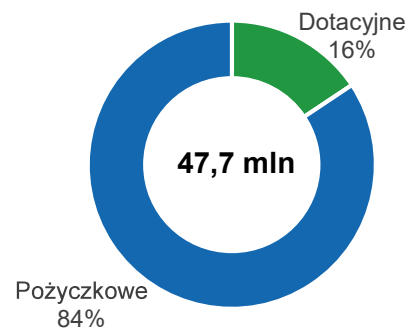
Zobowiązania przyszłe

Zobowiązania Funduszu z tytułu zawartych umów na dofinansowanie przedsięwzięć kontynuowanych w latach następnych na koniec 2019 r. wynosiły 94 678 680,11 zł. Większą część tej kwoty stanowią zobowiązania pożyczkowe (wykres 3.).

Ponadto w okresie sprawozdawczym Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły uchwały o dofinansowaniu nowych zadań oraz w sprawie zmian wysokości przyznanego dofinansowania w ramach zadań kontynuowanych, na kwotę 47 748 336,34 zł. Nowo podjęte uchwały również w większości dotyczą pożyczkowego dofinansowania (wykres 4.).

Wykres 3. Zobowiązania przyszłe z tytułu zawartych umów

Wykres 4. Kwoty podjętych uchwał o przyznaniu dofinansowania

Współpraca z NFOŚiGW

WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. współpracował z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach sześciu programów. W celu zwiększenia w WFOŚiGW we Wrocławiu posiadanych w dyspozycji środków na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały zawarte następujące umowy udostępnienia środków:

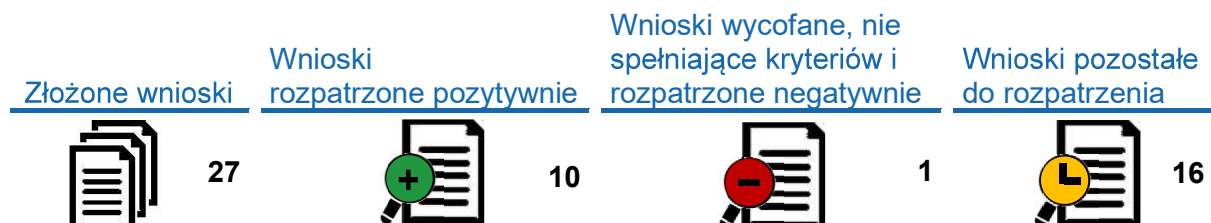
1. Umowa udostępnienia środków nr 89/2018/WF/US z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” zawarta dnia 29.05.2018 r. na kwotę 12 296 669,10 zł.
2. Umowa udostępniania środków nr 142/2019/Wn1/NZ-UR-WF/US z dnia 09.05.2019 r., dotycząca realizacji Ogólnopolskiego Programu Finansowania Służb Ratowniczych. Celem programu jest wsparcie w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń dla środowiska. Budżet programu na rok 2019 wynosił do 10 447 000,00 zł.
3. Umowy udostępniania środków nr 336/2018/WF/US oraz 337/2018/WF/US z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i pożyczek na przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu Czyste Powietrze zawarte 18.12.2018 r. Budżet programu na rok 2019 wynosił do 51 800 000,00 zł na dotacje i do 13 000 000 zł na pożyczki.
4. Umowa udostępniania środków nr 276/2019/Wn1/OZ-UR-WF/US z dnia 31.07.2019 r., dotycząca realizacji Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, określająca budżet programu do kwoty 3 333 333,00 zł. W celu efektywnej realizacji tego programu zawarto również porozumienie z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą w Warszawie, w jakim określono współdziałanie Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej we Wrocławiu z WFOŚiGW we Wrocławiu.
5. Umowa udostępnienia środków nr 218/2019/Wn1/OZ-UP-WF/US z dnia 04.07.2019 r. z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji programu Ogólnopolski program usuwania odpadów zawierających azbest. Budżet programu określono do kwoty 2 800 000,00 zł.
6. W 2019 r. rozpoczął się nabór wniosków o dofinansowanie w formie pożyczki przedsięwzięć w ramach Ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, jaki również będzie realizowany we współpracy z NFOŚiGW.

UJĘCIE DZIEDZINOWE

GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD

W 2019 r. złożono 27 wniosków z dziedziny Gospodarki ściekowej i ochrony wód, z których dziesięć rozpatrzono pozytywnie:

Łącznie w 2019 r. realizowano zobowiązania z 33 aktywnych umów, z 30 umów wypłacono dofinansowanie. Wszystkie zadania miały charakter inwestycyjny.

Na zadania związane z budową lub modernizacją miejskich i wiejskich mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków oraz budowę sieci kanalizacyjnych na terenie województwa dolnośląskiego Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 63,6 mln zł (porównanie tabela 3.), co stanowi 32% środków na realizację wszystkich zadań statutowych wypłaconych w 2019 r.

Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 45,1 mln zł, w tym 52% w formie pożyczki, a 48% w formie dotacji.

Efekty rzeczowe

W 2019 r. podpisano między innymi umowy na wsparcie finansowe budowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich i miejskich w województwie dolnośląskim o łącznej długości 8,00 km (tabela 5.). Dzięki finansowemu wsparciu przez Funduszu zbudowana zostanie sieć kanalizacji sanitarnej w zlewni oczyszczalni ścieków w Żmigrodzie. Oczyszczalnie w miejscowościach Sucha Wielka, Jurczycach są modernizowane lub rozbudowywane.

Tabela 5. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – ochrona wód

Nazwa efektu		Wartość	Liczba inwestycji
Zmiana przepustowości istniejących oczyszczalni ścieków	m ³ /dobę	650,00	2
Projektowana przepustowość oczyszczalni ścieków	m ³ /dobę	10,00	1
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich	mb	5 663,00	3
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenach miejskich	mb	2 340,00	2
Długość sieci kanalizacji deszczowej na terenach miejskich	mb	270,00	1
Długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich	mb	1 702,00	1
Zmniejszenie ładunku BZT5	kg/dobę	1,44	1
Zmniejszenie ładunku ChZT	kg/dobę	5,42	1
Zmniejszenie ładunku zawiesiny ogólnej	kg/dobę	5,42	1

W 2019 r. zakończono 10 zadań z dziedziny Gospodarki ściekowej i ochrony wód (w tym zadania wieloletnie). Dzięki dofinansowaniu Funduszu potwierdzono następujące efekty rzeczowe:

Projektowana przepustowość oczyszczalni ścieków	130,00	m³/dobę
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich	16 126,00	mb
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenach miejskich	40 899,96	mb
Długość sieci kanalizacji deszczowej na terenach miejskich	437,3	mb
Długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich	1 702,00	mb
Zmniejszenie ładunku BZT5	1,44	kg/dobę
Zmniejszenie ładunku ChZT	5,42	kg/dobę
Zmniejszenie ładunku zawiesiny ogólnej	5,42	kg/dobę

W 2019 r. zakończono między innymi zadanie z 2017 z r. pod nazwą „Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Stanowice w Gminie Oława: skanalizowanie miejscowości: Siedlce, Zakrzów, Drzemlikowice, Siecieborowice, Bolechów, Niwnik, Godzinowice, Marszowice, Gaj Oławski, Jaczkowice - kolektory tranzytowe”, w ramach którego wybudowano 26,9 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Efekty ekologiczne

Realizacja inwestycji ujętych w umowach zawartych z Funduszem w 2019 r. usprawni systemy oczyszczania ścieków, jakie obsługują 146,7 tysiąca mieszkańców Dolnego Śląska (tabela 6.).

Tabela 6. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – ochrona wód

Nazwa efektu		Wartość	Liczba inwestycji
Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	RLM	24 650,00	2
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych systemu oczyszczalni ścieków	RLM	331,00	3
Równoważna liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnię	RLM	146 700,00	2
Zakup samochodu specjalistycznego	szt.	1,00	1

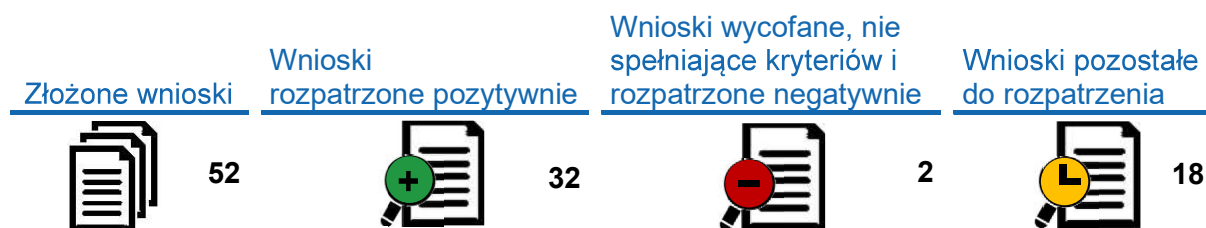
Efekty ekologiczne zrealizowanych przedsięwzięć potwierdzane są najczęściej z odstępem czasowym ustalonym w umowie z Beneficjentem. W 2019 r. efekty ekologiczne zostały potwierdzone w 12 zadaniach (z 2019 r. i wcześniejszych) i przedstawiały się następująco:

Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	150,00	RLM
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych systemu oczyszczalni ścieków	4 890,00	RLM
Równoważna liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnię	1 886,00	RLM
Liczba dodatkowych osób podłączonych do sieci wodociągowej	877,00	RLM
Zakup samochodu specjalistycznego	1	szt.

OCHRONA POWIETRZA, ATMOSFERY I KLIMATU

W 2019 r. złożono 52 wniosków z dziedziny Ochrony powietrza, atmosfery i klimatu, z których większość rozpatrzono pozytywnie:

Łącznie w 2019 r. realizowano zobowiązania z 81 aktywnych umów, spośród których 76 otrzymało wypłatę dofinansowania zgodnie z umownymi zapisami. Wszystkie zadania miały charakter inwestycyjny.

Na zadania związane z ograniczeniem niskiej emisji, termomodernizacji budynków i innych zadań z zakresu ochrony atmosfery, Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 72,5 mln zł (porównanie tabela 3.), co stanowi 36% środków na realizację wszystkich zadań statutowych wypłaconych w 2019 r. Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 35,8 mln zł, w tym 99% w formie pożyczki, a 1% w formie dotacji.

Efekty rzeczowe

W 2019 r. kontynuowano realizację programów ograniczenia niskiej emisji w gminach Dolnego Śląska: PONE i PONE II, w jakich ubiegano się o dofinansowanie wymiany indywidualnych źródeł ciepła na kotły ekologiczne.

Na podstawie wszystkich umów podpisanych w 2019 r. Fundusz m. in. udzielił wsparcia finansowego na wymianę 591 indywidualnych źródeł ciepła mieszkańców Dolnego Śląska na ekologiczne kotły gazowe (tabela 7.).

Tabela 7. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – ochrona atmosfery

Nazwa efektu		Wartość
Moc zmodernizowanych i wymienionych kotłowni	kW	16 989,24
Zainstalowane kotłownie węglowe	szt.	79,00
Zainstalowane kotłownie gazowe	szt.	591,00
Zainstalowane kotłownie na drewno	szt.	48,00
Zainstalowane systemy ogrzewania z kolektorami słonecznymi	komplet	8,00
Zainstalowane pompy ciepła - kolektory gruntowe	komplet	6,00
Moc zainstalowanych pomp ciepła	kW	89,20
Pozostałe ekologiczne systemy ogrzewania	szt.	244,00
Długość sieci ciepłej	mb	47,00
Powierzchnia czynna kolektorów słonecznych	m ²	63,84

W 2019 r. zakończono rzeczowo 55 zadań (wraz z umowami z lat poprzednich). Dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW we Wrocławiu osiągnięto następujące efekty:

Moc zmodernizowanych i wymienionych kotłowni **25 659,24 kW**

Zainstalowane kotłownie węglowe	129,00	sztuk
Zainstalowane kotłownie gazowe	786,00	sztuk
Zainstalowane kotłownie na drewno	78,00	sztuk
Zainstalowane systemy ogrzewania z kolektorami słonecznymi	8,00	sztuk
Zainstalowane pompy ciepła - kolektory gruntowe	2,00	sztuk
Moc zainstalowanych i wymienionych węzłów cieplnych	72,10	kW
Pozostałe ekologiczne systemy ogrzewania	291,00	sztuk
Długość sieci ciepłej	417,50	mb
Badania próbek popiołów z pieców do spalania paliw stałych	30	sztuk

Efekty ekologiczne

Efekty ekologiczne planowane do osiągnięcia w wyniku realizacji umów z roku 2019 z udziałem środków Funduszu obejmują przede wszystkim ograniczenia lub zapobieganie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (tabela 8.). Przykładowo po realizacji zakresu rzeczowego z umów podpisanych w 2019 r. przewiduje się redukcję emisji dwutlenku węgla o 4 975,63 Mg rocznie (1 Mg = 1 tona).

Tabela 8. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – ochrona atmosfery

Nazwa efektu		Wartość
Redukcja i uniknięcie zanieczyszczeń:		
- pyłu PM 10	Mg/rok	27,63
- pyłu PM 2,5	Mg/rok	18,03
- SO ₂	Mg/rok	73,25
- NO _x	Mg/rok	6,93
- CO	Mg/rok	23,05
- CO ₂	Mg/rok	4 975,63
- BaP	Mg/rok	18,52
Oszczędność energii w wyniku modernizacji	GJ/rok	5 739,89
Produkcja energii elektrycznej	MWh/rok	2 457,70
Produkcja energii cieplnej	GJ/rok	4 811,90
Moc instalacji OZE	kW	1 307,84

Fundusz udzielał wsparcia na realizację instalacji odnawialnych źródeł energii na Dolnym Śląsku. W ramach zawartej w 2019 r. umowy z Perpetum Energia Sp. z o.o. powstała elektrownia fotowoltaiczna wraz z infrastrukturą i budynkiem trafostacji na terenie gminy Prusice, jaka przyczyni się do wzrostu mocy przyłączeniowej w województwie o 500 kW. Zadanie zostało zakończone, efekt ekologiczny zostanie potwierdzony w latach następnych.

W okresie sprawozdawczym 41 zadań z lat ubiegłych i 2019 r. potwierdziło efekty ekologiczne:

Redukcja i uniknięcie zanieczyszczeń:		
- pyłu PM 10	62,36	Mg/rok
- pyłu PM 2,5	25,01	Mg/rok
- SO ₂	156,82	Mg/rok
- NO _x	39,68	Mg/rok
- CO	56,36	Mg/rok
- CO ₂	25 097,67	Mg/rok
- BaP	26,41	Mg/rok
Oszczędność energii w wyniku modernizacji	2 053,24	GJ/rok
Produkcja energii elektrycznej	30 989,59	MWh/rok

Produkcja energii cieplnej
Moc instalacji OZE

2 343,97 GJ/rok
10 010,33 kW

W 2019 r. zakończono realizację zadania pod nazwą „Poprawa efektywności energetycznej budynku Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Bukowinie Sycowskiej z wykorzystaniem OZE” realizowanego we współpracy z NFOŚiGW w ramach programu Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie. Osiągnięte efekty ekologiczne uzyskane po zakończeniu zadania to redukcja CO₂ o 41,89 Mg/rok i oszczędność energii w wyniku modernizacji o 452,31 GJ/rok oraz instalacja OZE o mocy 14,08 kW. Z czego po stronie WFOŚiGW we Wrocławiu zewidencjonowano 14,66 Mg/rok redukcji CO₂, 158,31 GJ/rok oszczędności energii oraz 4,93 kW mocy instalacji OZE (udział 35%).

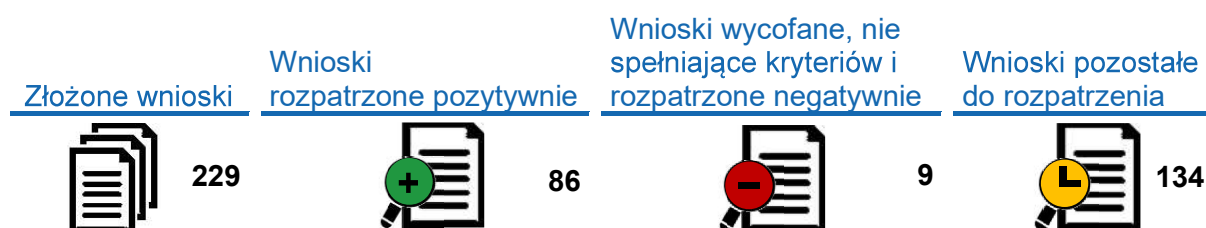
Ponadto na uwagę zasługują:

- Elektrownia wiatrowa o mocy 2x3,0 MW w Gaju Oławskim w roku 2019 potwierdziła po trzech latach monitorowania osiągnięcie zakładanego efektu ekologicznego a nawet jego przekroczenie na plus. Przy zakładanej produkcji energii elektrycznej na poziomie 19 970 MWh tzw. zielonej energii, wyprodukowała średniorocznie 20 240 MWh, co przyczyniło się do redukcji CO₂ na poziomie 16 434,00 Mg w skali roku.
- Zakończenie monitorowania efektu ekologicznego Elektrowni wodnej Oława, w kilometrze 213+300 rzeki Odry, która średniorocznie jest w stanie wyprodukować 10 724 MWh energii zielonej, co przekłada się na redukcję CO₂ na poziomie 4 591 Mg.

GOSPODARKA ODPADAMI

W 2019 r. złożono 229 wniosków z dziedziny Gospodarki odpadami. W porównaniu do roku poprzedniego jest to dwukrotnie większa liczba, z powodu uruchomienia w czwartym kwartale 2019 r. programu Wapnowanie regeneracyjne gleb, realizowanego we współpracy z NFOŚiGW.

Łącznie w 2019 r. realizowano zobowiązania z 80 umów, spośród których wszystkie otrzymały wypłatę dofinansowania, 15 zadań miało charakter inwestycyjny.

Na zadania związane z ochroną powierzchni ziemi i unieszkodliwianiem odpadów Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 37,2 mln zł (porównanie tabela 3.), co stanowi 19,0% środków na realizację wszystkich zadań statutowych wypłaconych w 2019 r.

Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 3,6 mln zł, w formie pożyczki.

W 2019 r. WFOŚiGW we Wrocławiu wspierał programy usuwania azbestu na Dolnym Śląsku. W ogłoszonym konkursie na uzyskanie dofinansowanie do działań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest wzięło udział 71 jednostek samorządu terytorialnego. Łącznie podpisano 71 umów, w których celem było zlikwidowanie 3 229,26 Mg azbestu. Zadania dotyczące usuwania azbestu osiągają swój efekt ekologiczny z chwilą uzyskania efektu rzeczowego. Wszystkie zadania zostały zrealizowane w 2019 r. W związku ze wspólną realizacją programu usuwania azbestu wraz z NFOŚiGW po stronie WFOŚiGW we Wrocławiu zaewidencjonowano efekt ekologiczny w wielkości 1 614,63 Mg.

Ponadto Fundusz realizował zadania zgodne z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego oraz wnioski złożone na zasadach ogólnych.

Efekty rzeczowe i ekologiczne

Na podstawie umów podpisanych w 2019 r. Fundusz m. in. wesprze działanie Legnickiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej, dzięki czemu zostanie zakupiony pojazd specjalistyczny usprawniający selektywną zbiórkę odpadów.

W 2019 r. Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych sp. z o.o. w Lubaniu zakończył rozbudowę Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów, dzięki czemu instalacja zwiększyła swoją wydajność unieszkodliwiania odpadów o 10 000 Mg / rok. Ponadto dzięki wsparciu WFOŚiGW we Wrocławiu zrehabilitowano 28,1 ha składowisk odpadów w ramach Dolnośląskiego Projektu Rekultywacji.

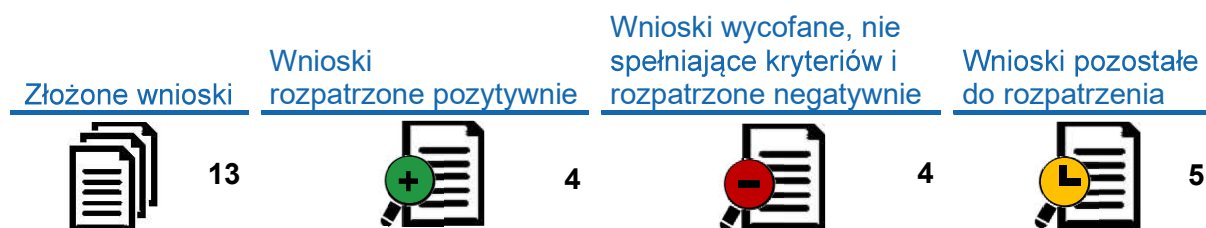
W 2019 r. osiągnięto następujące efekty rzeczowe i ekologiczne – umowy z 2019 r. i lat poprzednich:

Powierzchnia zrehabilitowana składowiska odpadów	31,3	ha
Pojemność geometryczna zrehabilitowana składowiska odpadów	540 000	m³
Ilość odpadów unieszkodliwianych w ciągu roku	3 229,26	Mg/rok
Wydajność instalacji do unieszkodliwiania odpadów	10 000,00	Mg/rok
Liczba pojazdów specjalistycznych do zbiórki odpadów	1,00	szt.

GOSPODARKA WODNA I OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa to dziedzina o 2% udziale w wypłaconym dofinansowaniu w 2019 r. W ramach tej dziedziny w 2019 r. złożono 13 wniosków:

Łącznie w 2019 r. wypłacono dofinansowanie w ramach 9 aktywnych umów - zadania miały charakter inwestycyjny.

Na zadania związane z ochroną przeciwpowodziową, siecią wodociągową i stacjami uzdatniania wody Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 4,8 mln zł

(porównanie tabela 3.). Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 5,6 mln zł (6% wszystkich zobowiązań), z czego większość w formie pożyczki.

Efekty rzeczowe

Na podstawie umów podpisanych w 2019 r. Fundusz m. in. przyczynił się do budowy i modernizacji ponad 10 km sieci wodociągowej (tabela 9.). W 2019 r. realizowany był program Woda dla mieszkańców, mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostawy wody do picia i niedopuszczenie w przyszłości do sytuacji powstania deficytu wody jaki miał miejsce na obszarach objętych deficytem wody w 2015 r.

Tabela 9. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – gospodarka wodna

Nazwa efektu		Wartość
Długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich	mb	10 754,90
Długość sieci wodociągowej na terenach miejskich	mb	1 029,50
Wydajność ujęcia wodnego	m ³ /dobę	252,00

W 2019 r. zakończono rzeczowo 7 zadań (wraz z zadaniami wieloletnimi). Dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW we Wrocławiu na Dolnym Śląsku zwiększyła się:

Długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich	20 734,95	mb
Długość sieci wodociągowej na terenach miejskich	1 029,50	mb
Wydajność stacji uzdatniania wody	550,00	m³/dobę
Wydajność ujęcia wodnego	252,00	m³/dobę

Efekty ekologiczne

Efekty ekologiczne planowane do osiągnięcia w wyniku realizacji zadań dofinansowanych ze środków Funduszu to przede wszystkim większa liczba mieszkańców korzystających z wykonanej sieci wodociągowej (tabela 10.)

Tabela 10. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – gospodarka wodna

Nazwa efektu		Wartość
Liczba dodatkowych osób korzystających z nowo wybudowanego systemu wodociągowego	os.	267

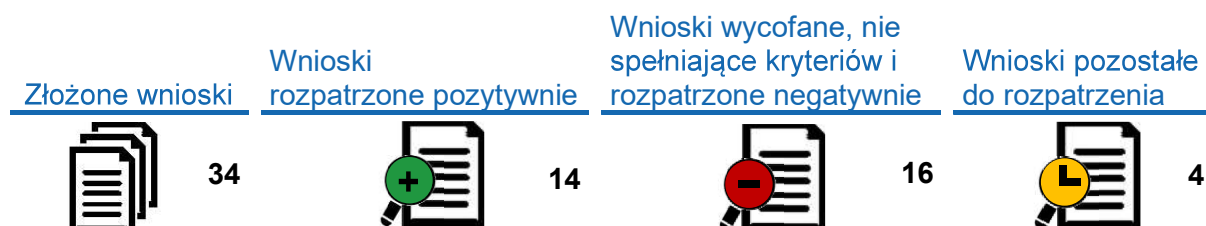
W 2019 r. 5 zadań (umowy z lat 2015 – 2018) potwierdziło swoje efekty ekologiczne:

Liczba dodatkowych osób korzystających z nowo wybudowanego systemu wodociągowego	196	osób
Liczba dodatkowych osób korzystających ze zmodernizowanej stacji uzdatniania wody	245	osób
Utrzymanie zaopatrzenia w wodę dotychczasowej liczby odbiorców, która zostałaby wyłączona w wyniku niepodjęcia prac	2 233	osób

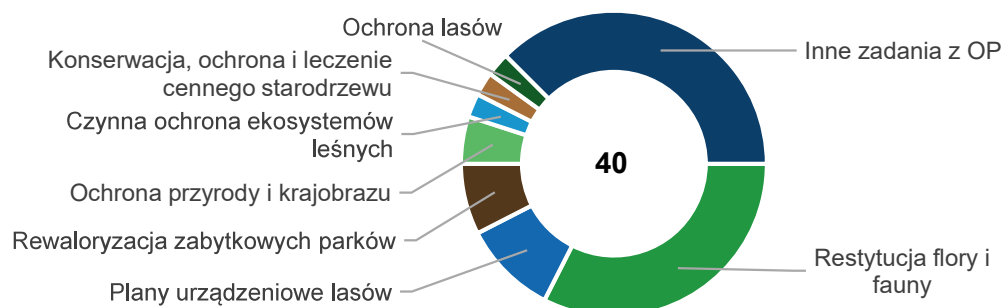

LEŚNICTWO, OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

W 2019 r. w WFOŚiGW we Wrocławiu złożono następującą liczbę wniosków:

Łącznie w 2019 r. czynnych było 40 umów, spośród których 31 otrzymało wypłatę dofinansowania. Sześć zadań miało charakter inwestycyjny. Najwięcej zadań w ramach tej dziedziny dotyczyło restytucji flory i fauny (wykres 5.), w tym: sokoła wędrownego, gatunku zagrożonego wymienionego w czerwonej księdze zwierząt¹¹.

Wykres 5. Podgrupy tematyczne realizowanych zadań w ramach dziedziny Ochrony przyrody [według liczby umów z Beneficjentami].

Na zadania związane z ochroną różnorodności przyrodniczej Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 1,96 mln zł (porównanie tabela 3.). Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 1,2 mln zł, w formie dotacji.

Efekty rzeczowe

Specyfika zadań z zakresu ochrony przyrody powoduje, że efekty rzeczowe często są tożsame z efektami ekologicznymi. Niemniej jednak wybrane, wymierne efekty rzeczowe z zakresu restytucji fauny planowane do osiągnięcia z umów podpisanych w okresie sprawozdawczym zostały przedstawione w tabeli 11.

Tabela 11. Wybrane efekty rzeczowe planowane z umów zawartych w 2019 r. - ochrona przyrody

Nazwa efektu		Wartość
Liczba osobników zwierząt (sokoły wędrowne)	szt.	24
Liczba osobników zwierząt (kuropatwy)	szt.	2100
Liczba osobników zwierząt - ichtiofauna	szt.	582 000
Waga osobników zwierząt - ichtiofauna	kg	5 910

¹¹ Polska czerwona księga zwierząt – rejestr zagrożonych gatunków zwierząt na terenie Polski. Została stworzona na wzór międzynarodowej Czerwonej księgi gatunków zagrożonych. Zawiera listę ginących gatunków zwierząt z dokładnym ich opisem i mapami rozmieszczenia.

Ponadto w umowach z roku 2019 z zakresu ochrony przyrody przewidziano do osiągnięcia m.in. następujące efekty rzeczowe:

- przeniesienie przez drogi na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy 7.750 osobników migrujących płazów w ramach Akcji Żaba 2019,
- polepszenie dobrostanu 79 osobników drzew na terenie Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu oraz Arboretum w Wojśławicach,
- wykonanie inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie 2 powiatów,
- zagospodarowanie zieleni w miejscowościach: Tarpno i Bełcz Wielki,
- rewaloryzację zabytkowych parków w Szczodrem, Piławie Górnej i Jerzmanowej,
- utworzenie Bazy Danych Karkonoskiego Parku Narodowego,
- szereg działań z czynnej ochrony przyrody realizowanych w Parku Narodowym Gór Stołowych,
- w zakresie ochrony pszczół - dokonanie nasadzeń roślin miododajnych i nektarodajnych, zakup węży pszczelej, doposażenie wielu pracowni pszczelarskich w karmę dla pszczół, leki, materiały i sprzęty do produkcji pasiecznej.

Efekty ekologiczne

Wybrane efekty ekologiczne planowane do osiągnięcia w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 12. Wybrane efekty ekologiczne planowane z umów zawartych w 2019 r. – ochrona przyrody

Nazwa efektu		Wartość
Liczba gatunków zagrożonych z czerwonej księgi objętych ochroną	szt.	1
Liczba gatunków chronionych niewymienionych w czerwonej księdze	szt.	2
Powierzchnia objęta działaniem czynnej ochrony w rezerwach przyrody	ha	5,94
Powierzchnia objęta wykonaniem dokumentacji urzędowej dla lasów	ha	182,38
Powierzchnia rewaloryzowanych parków zabytkowych	ha	19,6

Wymienione wyżej efekty częściowo zostały potwierdzone w roku 2019, ale niektóre z nich planowane są do potwierdzenia w kolejnych latach np. w przypadku programów restytucji kuropatwy trwających 3 lata.

Na szczególną uwagę zasługują umowy zawarte z parkami narodowymi:

- do utworzonej przez Karkonoski Park Narodowy Bazy Danych zostanie wprowadzonych 210 gatunków roślin wraz z 1000 zdjęć fitosocjologicznych. W trakcie badań terenowych w piętrach reglowych Karkonoszy zostanie zinwentaryzowanych 68 rzadkich i zagrożonych gatunków roślin na 138 stanowiskach,
- na terenie Parku Narodowego Gór Stołowych zaplanowano działania ochronne na powierzchni 13,38 ha siedlisk naturalnych (górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie oraz górskie i niżowe łąki świeże użytkowane ekstensywnie), zostaną przeprowadzone działania na rzecz 3 zagrożonych gatunków roślin z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin¹² (kukułka bzoza *Dactylorhiza sambucina*, goryczuszka czeska *Gentianella bohemica*, sosna drzewokosa *Pinus x rhaetica*) oraz prace pielęgnacyjno-

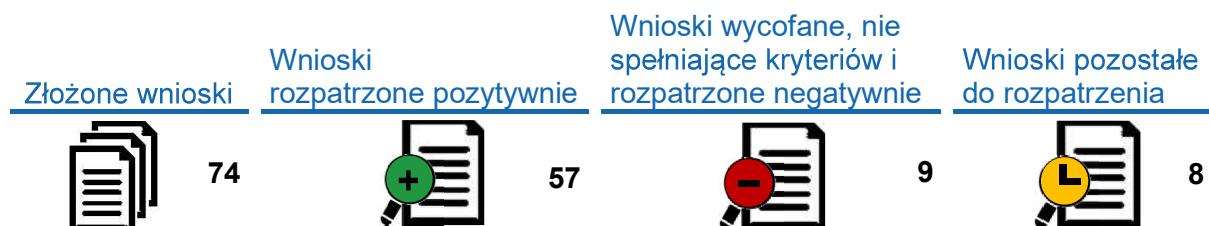
¹² Polska Czerwona Księga Roślin - wybór taksonów roślin zagrożonych na terenie Polski wyginieciem. Zawiera 370 taksonów paprotników i roślin kwiatowych

ochronne na terenie starych sadów o powierzchni 2,94 ha, gdzie zabiegom poddanych będzie 350 sztuk młodych drzew i 89 sztuk drzew matecznych.

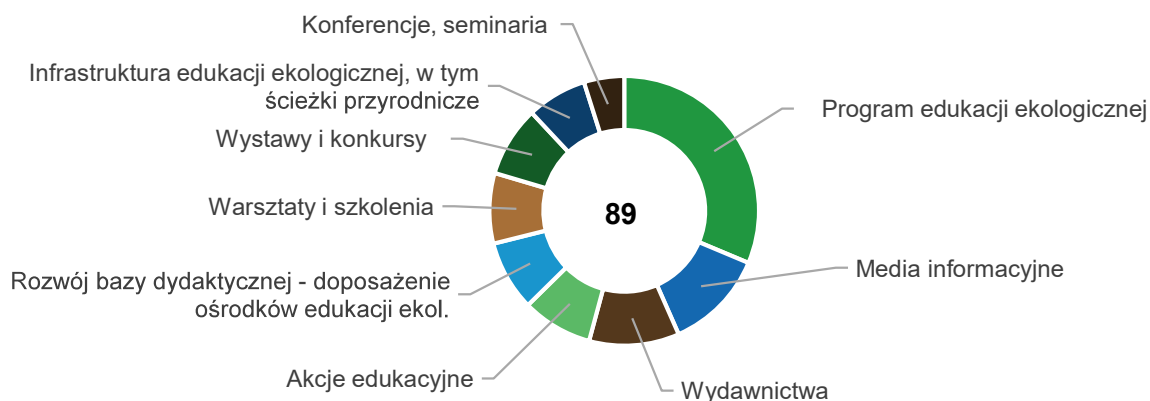

EDUKACJA EKOLOGICZNA

W 2019 r. złożono 74 wnioski z dziedziny Edukacji Ekologicznej, z których większość rozpatrzono pozytywnie:

W 2019 r. aktywnych było 89 umów (również z lat poprzednich), z których 77 otrzymało wypłatę dofinansowania. Siedem zadań miało charakter inwestycyjny.

Wykres 6. Podgrupy tematyczne realizowanych zadań w ramach dziedziny Edukacja Ekologiczna [według liczby umów z Beneficjentami].

Na zadania związane z edukacją ekologiczną Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 3,99 mln zł (porównanie tabela 3.). Fundusz posiada zobowiązania na lata następne na kwotę 2,7 mln zł w formie dotacji.

Efekty rzeczowe

Specyfika zadań z zakresu edukacji ekologicznej sprawia ogromną trudność w agregacji danych cząstkowych obrazujących efekty rzeczowe poszczególnych zadań. Niemniej jednak

poniższe zestawienie obrazuje najczęstsze kategorie efektów uzyskiwanych przy realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej.

Tabela 13. Wybrane planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r.

Podgrupa tematyczna	Rodzaj efektu		Wartość
Ośrodki edukacyjne	Czas trwania zajęć edukacyjnych	h	2 695
Ścieżki edukacyjne	Liczba tablic	szt.	43
Akcje, kampanie	Liczba akcji, kampanii	szt.	6
Warsztaty i szkolenia	Liczba warsztatów	szt.	613
Warsztaty i szkolenia	Czas trwania warsztatów i szkoleń	h	1 681
Konkursy i wystawy	Liczba konkursów i wystaw	szt.	35
Konferencje	Liczba referatów	szt.	28
Media informacyjne	Audycje i spoty telewizyjne	szt.	4
Media informacyjne	Audycje i spoty radiowe	szt.	37
Ośrodki edukacyjne	Czas trwania zajęć edukacyjnych	h	2 695

Audycje telewizyjne zostały wyemitowane na antenie TV Bolesławiec, TV Bogatynia, TV Izery/Dami Jelenia Góra, TV Dami Wałbrzych, natomiast audycje radiowe na antenie Radia Rodzina z Wrocławia oraz Muzycznego Radia z Jeleniej Góry.

Poza wymienionymi kategoriami w umowach z zakresu edukacji ekologicznej przewidziano inne efekty niepoddające się powyższej klasyfikacji np.:

- doposażenie Odra Centrum we Wrocławiu oraz sali edukacyjnej Nadleśnictwa Syców w sprzęty edukacyjne,
- film dokumentalny o długości około 45 minut pt. "Stary Bóbr - Odrodzenie Rzeki", który zostanie wyemitowany na antenie TVP3,
- 28 kilkunastominutowych filmów internetowych wraz z 90 artykułami opublikowanymi na portalu wdolnymslasku.com,
- wydawnictwa książkowe: przewodnik przyrodniczo-turystyczny "Szlak dookoła Legnicy" w nakładzie 3000 egzemplarzy, album przyrodniczo-edukacyjny Gminy Wleń w nakładzie 1 500 egzemplarzy, publikacja "Parki Krajobrazowe Dolnego Śląska" w nakładzie 1 500 egzemplarzy,
- wydanie 6 numerów biuletynu ekologicznego Zielona Planeta w nakładzie 1 500 egzemplarzy każdy,
- wzbogacenie Legnickiej Biblioteki Publicznej o 127 nowych woluminów,
- ulotki, plakaty, broszury i książeczki edukacyjne,
- nagrody indywidualne i zbiorowe w konkursach.

Efekty ekologiczne

W zadaniach z zakresu edukacji ekologicznej efekt ekologiczny stanowi ilość osób objęta danym działaniem. Wybrane efekty ekologiczne planowane do osiągnięcia w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. przedstawia tabela 14.

Tabela 14. Wybrane planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r.

Podgrupa tematyczna	Rodzaj efektu		Wartość
Ośrodki edukacyjne	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	os.	11 427
Ścieżki edukacyjne	Liczba osób odwiedzających ścieżkę	os.	57 700
Akcje, kampanie	Liczba uczestników	os.	785 000
Warsztaty i szkolenia	Liczba uczestników	os.	16 595
Konkursy i wystawy	Liczba uczestników i osób odwiedzających wystawy	os.	79 251
Konferencje	Liczba uczestników	os.	420

Planowana liczba odbiorców audycji radiowych i telewizyjnych to około 600 000 odbiorców w przypadku stacji telewizyjnych oraz 550 000 w przypadku stacji radiowych.

Ponadto w dziedzinie Edukacji Ekologicznej częstym, choć nie wiodącym, efektem jest ilość wejść na strony internetowe i konta w portalach społecznościowych w celu odślonienia informacji, publikacji lub postów edukacyjnych dofinansowanych przez Fundusz w trakcie realizacji zadań. Tylko w przypadku publikacji artykułów i filmów na portalu wdolnymslasku.com w okresie 4 miesięcy zarejestrowano 8 186 275 odsłon materiałów medialnych.

MONITORING ŚRODOWISKA

Wnioski z zakresu Monitoringu Środowiska stanowią niewielki udział we wszystkich złożonych wnioskach. W 2019 r. wpłynął jeden nowy wniosek o dofinansowanie. W trakcie realizacji znajdowała się jedna umowa z lat poprzednich - z Karkonoskiego Parku Narodowego dotycząca Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego "Karkonosze".

Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym w tej dziedzinie ogółem 0,25 mln zł (porównanie tabela 3.). Fundusz nie posiada zobowiązań w stosunku do zadań trwających w następujących latach.

ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA POWAŻNYCH AWARII I ICH SKUTKÓW

Wnioski z zakresu zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków dotyczą przede wszystkim systemowego zwalczania nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i bezpośredniego usuwania ich skutków. W 2019 r. złożono następującą liczbę wniosków:

Złożone wnioski	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Wnioski wycofane, nie spełniające kryteriów i rozpatrzone negatywnie	Wnioski pozostałe do rozpatrzenia
 278	 272	 5	 1

Łącznie w 2019 r. realizowano zobowiązania z 277 umów, 274 z wypłatą dofinansowania. 91 zadań miało charakter inwestycyjny.

Na zadania w ramach tej dziedziny Fundusz wydatkował w okresie sprawozdawczym ogółem 15,8 mln zł (porównanie tabela 3.). Fundusz posiada zobowiązania w stosunku do zadań trwających w latach następnych na kwotę 0,22 mln zł, w formie dotacji.

W 2019 r. Wojewódzki Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował program priorytetowy pn. „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”, którego celem było wsparcie finansowe służb ratowniczych z terenu województwa dolnośląskiego w zakupie sprzętu specjalistycznego wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń środowiska.

W ramach przedmiotowego programu dofinansowanie w formie dotacji otrzymały następujące podmioty:

- 34 Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa dolnośląskiego
- 2 jednostki ratownictwa wodnego z terenu województwa dolnośląskiego, tj. Dolnośląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz Fundacja Wodna Służba Ratownicza z Wrocławia.

Łączna kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 10 092 306,73 zł, z czego:

- 8 042 528,98 zł pochodzi ze środków NFOŚiGW
- 2 049 777,75 zł pochodzi ze środków WFOŚiGW

Ponadto, w 2019 r. na podstawie odrębnej umowy Fundusz udzielił Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu dotacji w kwocie 1 500 000 zł na zakup 4 sztuk samochodów ratowniczo-gaśniczych z funkcją do ograniczania stref skażeń chemicznych i ekologicznych, które zostały przekazane do Komend Powiatowych i Miejskich Państwowej Straży Pożarnej w: Wałbrzychu, Wrocławiu, Głogowie oraz Bolesławcu.

W 2019 r. Wojewódzki Fundusz realizował Program Priorytetowy pn. „MAŁY STRAŻAK”. Celem Programu było podnoszenie/unowocześnienie potencjału techniczno/chemicznego służb ratowniczo-gaśniczych powołanych do zapobiegania i likwidacji zagrożeń środowiska i poważnych awarii i ich skutków mających wpływ na środowisko na terenie województwa dolnośląskiego.

Dofinansowaniu podlegały przedsięwzięcia polegające na zakupie nowego, specjalistycznego sprzętu służącego zapobieganiu, likwidacji lub ograniczaniu skutków nadzwyczajnych zagrożeń oraz wyposażeniu w odzież ochronną z przeznaczeniem dla Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa dolnośląskiego.

W ramach przedmiotowego programu dofinansowania w formie dotacji otrzymało łącznie 234 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w terenie woj. dolnośląskiego na łączną kwotę 3 589 493,08 zł.

Ilość zakupionego sprzętu specjalistycznego wyniosła 2 805 sztuk (tabela 15.).

W obrębie dziedziny zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków efekty rzeczowe zadań są jednocześnie efektami ekologicznymi i przedstawiają się następująco:

Tabela 15. Efekty rzeczowo-ekologiczne osiągnięte w 2019 r. – nadzwyczajne zagrożenia

Nazwa efektu		Wartość
Program Finansowanie Służb Ratowniczych		
Zakupione pojazdy specjalistyczne dla ratownictwa ekologicznego	szt.	35
Zakupiony sprzęt i urządzenia dla ratownictwa ekologicznego	szt.	13

Nazwa efektu	Wartość	
Mały strażak		
Zakupiony sprzęt i urządzenia dla ratownictwa ekologicznego	szt.	2 805
Zadania podstawowe		
Zakupione pojazdy specjalistyczne dla ratownictwa ekologicznego	szt.	6
Zakupiony sprzęt i urządzenia dla ratownictwa ekologicznego	szt.	8

INNE ZADANIA

Do innych zadań obsługiwanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska we Wrocławiu należą zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży, ochrona przed hałasem i inne zgodne z kryteriami wyboru przedsięwzięć a nie zawierające się w wyżej wymienionych kategoriach lub zawierające się w wielu dziedzinach jednocześnie. Obsługa wniosków z 2019 r. w tej kategorii wyglądała następująco:

Złożone wnioski	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Wnioski wycofane, nie spełniające kryteriów i rozpatrzone negatywnie	Wnioski pozostałe do rozpatrzenia
 9	 7	 1	 1

Łącznie w 2019 r. realizowano zobowiązania z 11 umów. Z 6 umów dokonano wypłat dofinansowania w kwocie 1,25 mln zł. Dwa zadania mają charakter inwestycyjny.

W stosunku do trwających umów Fundusz posiada zobowiązania dotacyjne na lata następne na kwotę 0,4 mln zł.

Efekty rzeczowe i ekologiczne zadań z innych dziedzin ochrony środowiska są niejednakowe i często trudno mierzalne. Ich dokumentowanie dokonywane jest w oparciu o indywidualnie dobierane parametry.

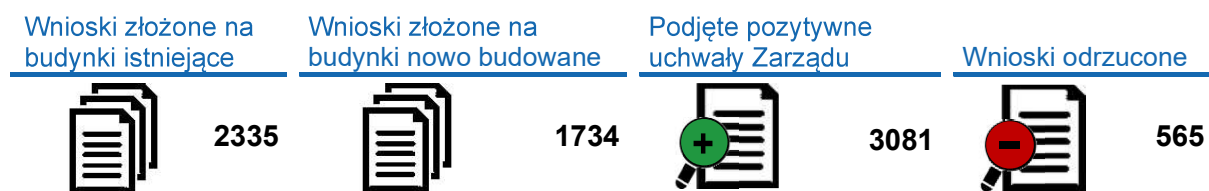
W 2019 r. zawarto między innymi umowę z Województwem Dolnośląskim, celem realizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych województwa dolnośląskiego. Podpisano umowy o dofinansowanie badań zasobów wodnych w warunkach niskich wód oraz realizację projektu współpracy transgranicznej w zakresie działań adaptacyjnych do zmian klimatu z Państwowym Instytutem Badawczym Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Ponadto zrealizowano pięć zadań z zakresu Profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

FINANSOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE”

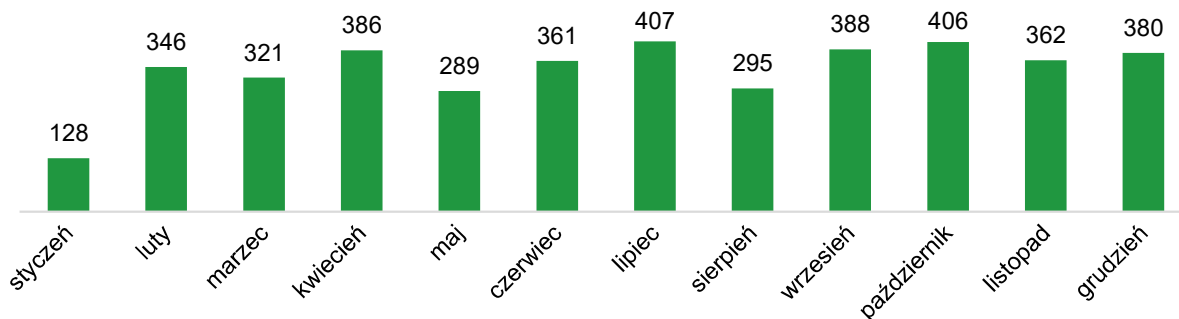
W 2019 r. kontynuowano realizację programu priorytetowego Czyste Powietrze. Program ma na celu poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie oraz uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Budżet programu na 2019 r. został określony we współpracy z Narodowym Funduszem Gospodarki wodnej i wynosił 51,8 mln z przeznaczeniem na dotacje oraz 13,0 mln z przeznaczeniem na pożyczki.

Wnioski

4 069 złożonych wniosków w 2019 r.

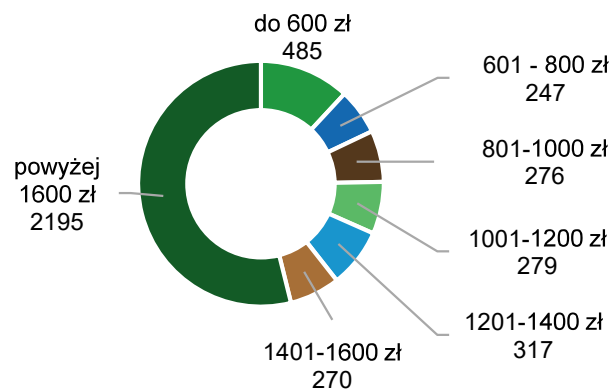

Łączna wnioskowana kwota dotacji wyniosła **53,9 mln zł**, natomiast łączna wnioskowana kwota pożyczki to **20,2 mln zł**. 65% wnioskowanego dofinansowania w obu formach dotyczy poprawy efektywności energetycznej budynków istniejących. W ciągu roku wnioski były składane w trybie ciągłym (wykres 7.). Mniejsza liczba wniosków złożonych w styczniu i sierpniu mogła być związana z aktualizacjami dokumentacji programu priorytetowego.

Wykres 7. Liczba wniosków złożonych w WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. według miesiący

Najwięcej wniosków złożyły gospodarstwa domowe, jakie uzyskały w 2018 r. dochody w przedziale powyżej 1 600 zł na osobę (wykres 8.). Tylko 46% wniosków zostało złożonych przez gospodarstwa domowe uzyskujące dochód poniżej 1 600 zł. W związku z uzależnieniem wysokości dofinansowania od dochodów, proporcja wnioskowanej kwoty dotacji jest odwrotna. Grupy dochodowe do 1600 zł na osobę zawnioskowały o 38,8 mln zł, czyli 72% łącznej wnioskowanej kwoty dotacji.

Wykres 8. Złożone wnioski z programu Czyste Powietrze według grup dofinansowania

Zgodnie z warunkami programu Czyste Powietrze obowiązującego w roku sprawozdawczym zakres rzeczowy wniosków zależy jest od rodzaju budynku objętego przedsięwzięciem.

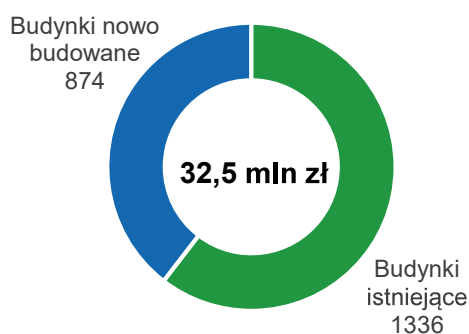
W budynkach istniejących możliwa była wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, zakup i montaż fotowoltaiki bądź kolektorów słonecznych oraz termomodernizacja w pełnym zakresie. 88% złożonych wniosków w tej grupie budynków zawierało w swoim zakresie wymianę źródła ciepła. Najczęściej wnioskodawcy decydowali się na montaż kotłów gazowych kondensacyjnych (37%) i kotłów na biomasę (28%). W zakresie termomodernizacji 732 wnioski złożone w 2019 r. zawierały docieplenie przegród budowlanych, w 615 budynkach zawnioskowano o dofinansowanie zakupu i wymiany stolarki okiennej. Aż w połowie wniosków dotyczących budynków istniejących ujęto w zakresie przedsięwzięcia modernizację instalacji centralnego ogrzewania i/lub ciepłej wody użytkowej (w 1 138 wnioskach). Na zakup fotowoltaiki, finansowanej w formie pożyczki zdecydowało się jedynie 5% wnioskodawców.

Właściciele nowo budowanych domów jednorodzinnych wnioskowali o zakup i montaż niskoemisyjnych nowoczesnych źródeł ciepła, zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła oraz zakup i montaż fotowoltaiki bądź kolektorów słonecznych. W tej grupie budynków połowa wniosków o dofinansowanie, w jakich zawarto montaż źródła ciepła dotyczyła instalacji pomp ciepła. W 2019 r. zawnioskowano o 717 pomp ciepła powietrznych i 155 pomp ciepła gruntowych na łączną kwotę 27,5 mln zł. Zakup i montaż wentylacji mechanicznej pojawił się w 627 wnioskach a zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej w 87 wnioskach.

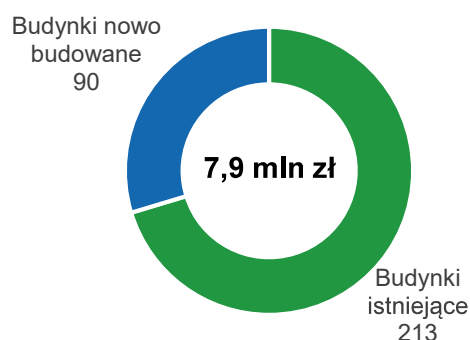
Umowy

2 513 podpisanych umów w 2019 r.

W 2019 r. Fundusz zawarł 2 513 umów do wniosków złożonych od początku trwania programu Czyste Powietrze (wrzesień 2018 r.) na łączną kwotę 40,4 mln zł. Umowy dotacji stanowią większość podpisanych zobowiązań (wykres 9.). Na dofinansowanie w formie pożyczki zawarto umowy z 303 mieszkańcami Dolnego Śląska (wykres 10.).

Wykres 9. Zawarte w ramach programu Czyste Powietrze umowy dotacyjne.

Wykres 10. Zawarte w ramach programu Czyste Powietrze umowy pożyczkowe.

W ramach realizacji zawartych umów w 2019 r. złożono 1 525 wniosków o płatność częściową lub końcową. Zrealizowano 1 376 wypłat na łączną kwotę 17 293 086,17 zł. Na kwotę wypłat składają się zarówno środki z WFOŚiGW we Wrocławiu jak i środki z NFOŚiGW.

Efekty rzeczowe

Wyplacone dofinansowanie w ramach programu Czyste powietrze wpłynęło na poprawę efektywności energetycznej 1 118 jednorodzinnych budynków mieszkalnych na Dolnym Śląsku (tabela 17.).

Tabela 16. Efekty rzeczowe uzyskane w 2019 r. po wypłatach dofinansowania w ramach programu Czyste Powietrze.

Nazwa efektu	Wartość	
Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach istniejących, zmienionych na:	szt.	676
<i>kocioł gazowy kondensacyjny</i>	<i>szt.</i>	<i>227</i>
<i>kocioł na biomasę</i>	<i>szt.</i>	<i>192</i>
<i>kocioł na węgiel</i>	<i>szt.</i>	<i>109</i>
<i>kocioł olejowy</i>	<i>szt.</i>	<i>3</i>
<i>pompa ciepła grunt/woda</i>	<i>szt.</i>	<i>5</i>
<i>pompa ciepła powietrzna</i>	<i>szt.</i>	<i>130</i>
<i>system ogrzewania elektrycznego</i>	<i>szt.</i>	<i>10</i>
<i>węzeł cieplny</i>	<i>szt.</i>	<i>0</i>
Liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowobudowanych, z czego:	szt.	355
<i>kocioł gazowy kondensacyjny</i>	<i>szt.</i>	<i>84</i>
<i>kocioł na biomasę</i>	<i>szt.</i>	<i>50</i>
<i>kocioł na węgiel</i>	<i>szt.</i>	<i>7</i>
<i>kocioł olejowy</i>	<i>szt.</i>	<i>0</i>
<i>pompa ciepła grunt/woda</i>	<i>szt.</i>	<i>46</i>
<i>pompa ciepła powietrzna</i>	<i>szt.</i>	<i>160</i>
<i>system ogrzewania elektrycznego</i>	<i>szt.</i>	<i>7</i>
<i>węzeł cieplny</i>	<i>szt.</i>	<i>1</i>
Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej zainstalowanych ogniw fotowoltaicznych	kWp	154
Powierzchnia termomodernizacji, z czego:	m²	16 715,47
<i>ścian powyżej terenu</i>	<i>m²</i>	<i>10 824,99</i>
<i>ścian poniżej terenu</i>	<i>m²</i>	<i>696,00</i>
<i>dachów/stropodachów</i>	<i>m²</i>	<i>3 218,58</i>
<i>stropu pod poddaszem nieogrzewanym</i>	<i>m²</i>	<i>1 028,40</i>
<i>stropu nad piwnicą nieogrzewaną</i>	<i>m²</i>	<i>319,17</i>
<i>podłogi na gruncie</i>	<i>m²</i>	<i>534,00</i>
<i>ścian wewnętrznych</i>	<i>m²</i>	<i>94,33</i>
Powierzchnia wymiany okien/ okien połaciowych/ nieotwieralnych powierzchni przezroczystych	m²	859,35
Powierzchnia wymiany drzwi zewnętrznych i bram garażowych	m²	253,01

Efekty ekologiczne

W programie Czyste Powietrze określono „Metodykę szacowania efektu ekologicznego” na podstawie budynku reprezentatywnego (wersja dokumentu, będącego załącznikiem do Programu priorytetowego „Czyste powietrze” nr 1.4/22.08.2018). Określono typowy budynek jednorodzinny mieszkalny na podstawie uśrednionych cech i obliczono dla niego dane wyjściowe i parametry.

Przyjęto, że budynek o średniej powierzchni 120 m² ma średnie zapotrzebowanie na energię około 30 000 kWh/rok, emisja zanieczyszczeń z kotłów węglowych starej generacji to około

337 kg/MWh CO₂, około 724 g/MWh pyłów PM_{2,5} i około 810 g/MWh pyłów PM₁₀, 3 240 g/MWh SO₂ oraz 972 mg/MWh benzo(a)pirenu.

Na tej podstawie szacuje się, że dzięki dofinansowaniu na cele termomodernizacji budynków jednorodzinnych mieszkalnych w 2019 r. ograniczono m.in. zużycie energii końcowej o 13 745,4 MWh/rok (tabela 18.).

Tabela 17. Efekty ekologiczne uzyskane w 2019 r. po wypłatach dofinansowania w ramach programu Czyste Powietrze

Nazwa efektu		Wartość
Ograniczenie zużycia energii końcowej	MWh/rok	13 745,40
Ograniczenie lub uniknięcie emisji SO ₂	Mg/rok	67,42
Ograniczenie lub uniknięcie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikro metrów (PM ₁₀)	Mg/rok	16,99
Ograniczenie lub uniknięcie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM _{2,5})	Mg/rok	15,16
Ograniczenie emisji benzo(a)pirenu	Mg/rok	0,03
Ograniczenie lub uniknięcie emisji CO ₂	Mg/rok	6 051,69

Na ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ wpływają działania termomodernizacyjne budynków, wymiana źródeł ciepła, jak również montaż instalacji fotowoltaicznych w wyniku produkcji energii elektrycznej w domu jednorodzinnym.

NADZÓR NAD PRZYGOTOWANIEM I REALIZACJĄ UMÓW POŻYCZEK I DOTACJI

W 2019 roku, podobnie jak w latach poprzednich, prowadzono stały nadzór nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Nadzór ten obejmował:

Etap 1.: badanie i ocena złożonych wniosków o pomoc finansową na realizację zadań pod kątem:

- zgodności z kryteriami i zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu,
- stanu przygotowania inwestycji i innych zadań do realizacji,
- spełnienia wymogów związanych z wyborem wykonawców zgodnie z przepisami dot. udzielania zamówień publicznych i obowiązującymi w WFOŚiGW we Wrocławiu zasadami,
- zabezpieczenia środków i źródeł finansowania zadań,
- wnioskowanych terminów i wysokości wypłat dotacji i pożyczek oraz proponowanych form zabezpieczenia pożyczek.

Etap 2.: kontrola realizacji zadań i rozliczanie umów dotacyjnych i pożyczkowych.

Kontrole dotyczyły zadań dofinansowanych i planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu oraz zadań realizowanych w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze. Kontrole przeprowadzili pracownicy Wydziału Inwestycji i Programów oraz Wydziału Edukacji Ekologicznej i Ochrony Przyrody w oparciu o kwartalne plany kontroli zadań, zatwierdzone decyzją Zarządu. W uzasadnionych okolicznościach, warunkujących prawidłowy przebieg procesu przyznawania środków finansowych, przeprowadzane były kontrole pozaplanowe. Zadania kontrolowano w miejscu ich realizacji oraz w przypadkach przedsięwzięć nieinwestycyjnych w oparciu o dokumenty i informacje uzyskane od podmiotów realizujących zadania.

W toku kontroli dokonywano sprawdzenia:

- terminowości i prawidłowości wykonawstwa,
- zgodności stanu faktycznego z postulowanym we wniosku,
- zgodności z zawartymi umowami,
- dokumentacji rozliczeniowej,
- uzyskanych efektów rzeczowych,
- uzyskania efektów ekologicznych.

591 kontroli zadań ze wszystkich dziedzin ochrony środowiska i gospodarki wodnej przeprowadzonych w 2019 roku

W tym zrealizowano:

- 4 kontrole pełne, obejmujące kontrolę całości dokumentów i stanu faktycznego wspomaganego zadania w pełnym zakresie jego realizacji,
- 59 kontroli problemowych, które weryfikowały określony odcinek realizacji bądź finansowania zadania,
- 1 kontrolę przed decyzją, której przedmiotem było sprawdzenie dokumentów i faktów przed wydaniem przez Fundusz decyzji o dofinansowaniu wnioskowanego zadania,

- 526 kontroli zadań realizowanych w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze, w ramach których zrealizowano 150 wizytacji dopuszczających, 343 wizytacje końcowe oraz 40 kontroli, które były łącznie wizytacjami dopuszczającymi i końcowymi.

Gospodarka ściekowa i ochrona wód - zrealizowano łącznie 11 kontroli / 10 zadań, w tym między innymi:

- budowa kontenerowej oczyszczalni ścieków dla podstrefy LSSE Okmiany,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Ulesie,
- budowa kanalizacji sanitarnej w Grabownie Małym,
- budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Modłęczin,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w miejscowości Mała Kamienica,
- budowa połączeń budynków do zbiorczej kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kromnów i Kopaniec,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie Osiecznica poprzez przebudowę oczyszczalni ścieków wraz z przepompownią w m. Świętoszów,
- budowa – przebudowa – modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubiatowie,
- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mysłakowicach,
- przebudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej dla budynków Spółdzielni Mieszkaniowej „FATMA” w miejscowości Pobiedna.

Rysunek 2. Zadanie pn. „Budowa kontenerowej oczyszczalni ścieków dla podstrefy LSSE Okmiany” realizowane przez Gminę Chojnów.

Ochrona powietrza, atmosfery i klimatu – zrealizowano łącznie 19 kontroli / 19 zadań, w tym między innymi:

- ograniczenie niskiej emisji w mieści Jedlina Zdrój, zmiana sposobu ogrzewania – wymiana pieców – etap II,

- ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego – miasto Nowa Ruda – etap III,
- ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Wiązów,
- modernizacja kotłowni Domu Zakonnego Sióstr Maryi Niepokalanej, Prowincja Polska,
- podniesienie efektywności energetycznej budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety w Miłkowie,
- elektrownia fotowoltaiczna wraz z infrastrukturą oraz budową budynku trafostacji o mocy przyłączeniowej 500 kW w gminie Prusice,
- poprawa efektywności energetycznej budynku Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Bukowinie Sycowskiej z wykorzystaniem OZE,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Wałbrzychu w ramach Programu priorytetowego NFOŚiGW „System Zielonych Inwestycji” – kontrola wynikająca z „Rocznego planu kontroli w miejscach realizacji projektów GIS planowanych do wykonania przez WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r.”

Rysunek 3.
Termomodernizacja budynku gospodarstwa agroturystycznego „Kolorowy Raj” w Wieściszowicach

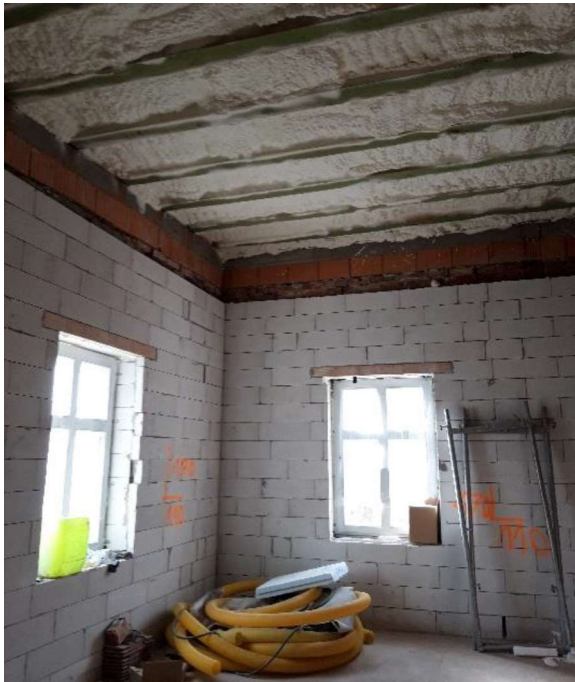
Rysunek 4.
Farma fotowoltaiczna w miejscowości Sławnikowice

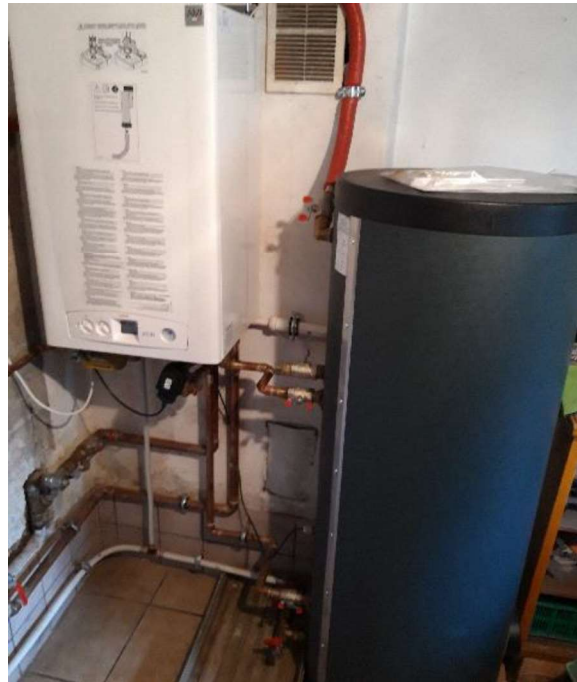
Rysunek 5.
Modernizacja kotła WLM5 wraz z instalacją odpylania spalin w Ciepłowni Centralnej oraz rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Bolesławiec, ZEC Bolesławiec

Rysunek 6.
Poprawa efektu energetycznego Zakładów Ceramicznych „Bolesławiec” Sp. z o.o. poprzez modernizację instalacji wytwórczej sprężonego powietrza oraz modernizację oświetlenia

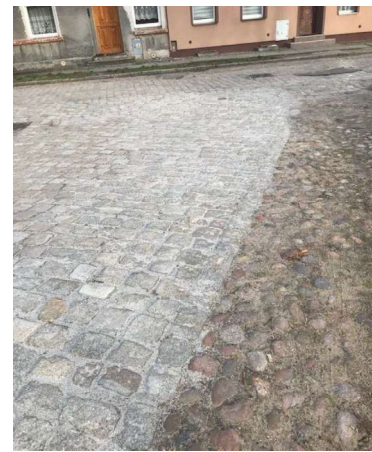
Rysunek 7.
Głęboka modernizacja energetyczna zabytkowej
Villi Karla Erfurta w Jeleniej Górze

Rysunek 8.
Wymiana kotłów stałopalnych starej generacji na
przyjazne środowisku źródła ciepła na terenie
Gminy miejskiej Piechowice

Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa – zrealizowano łącznie 5 kontroli / 5 zadań, w tym między innymi:

- rozbudowa ujęcia wody w Kopańcu mająca na celu zwiększenie ilości poboru wody,
- przeciwdziałanie deficytowi wody w Gminie Sulików,
- przebudowa wraz z rozbudową sieci wodociągowej dosyłowej rozdzielczej wraz z przyłączami w ulicach: Plac Kościelny, Plac Wolności, Nowa, Kościuszki, Powstańców Styczniowych, Owcza, Sikorskiego i Lipowa w miejscowości Przemków (rysunek 9.).

Rysunek 9. Zadanie realizowane przez PWiK w Przemkowie Sp. z o.o.

Gospodarka odpadami – zrealizowano łącznie 4 kontrole / 4 zadań, w tym między innymi:

- rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Nawojowie Łużyckim,

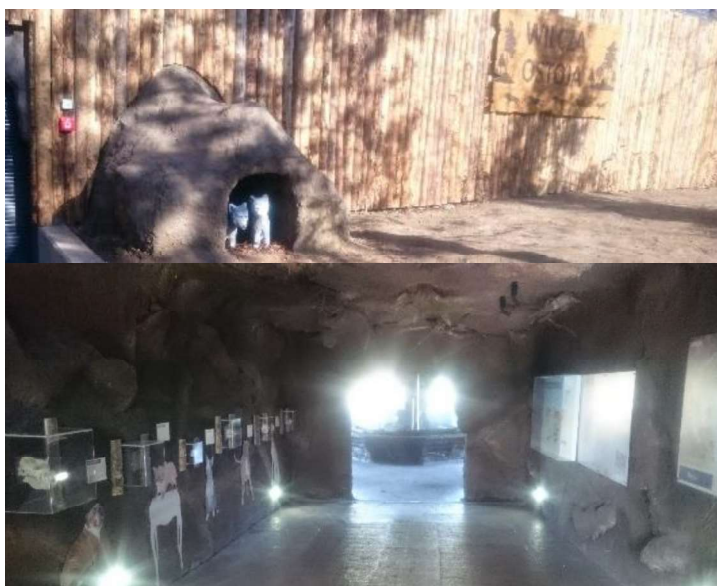
- rozbudowa istniejącej linii sortowniczej o system mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów (kompostowanie i stabilizacja) polegające na budowie Zakładu Segregacji i Zagospodarowania Odpadów w Wałbrzychu przy ul. Beethovena.

Ochrona Przyrody – zrealizowano łącznie 8 kontroli / 6 zadań, w tym między innymi:

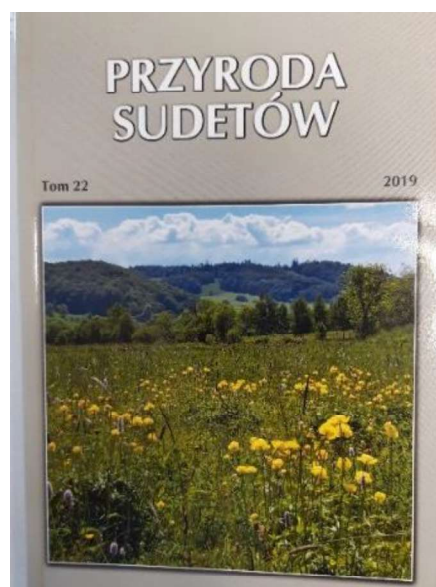
- zagospodarowanie terenu wokół budynku Mauzoleum Hochbergów na terenie kompleksu zamkowo – parkowego Książ,
- zakup sprzętu i karmy dla pszczoł w ramach zadań związanych z działaniami na rzecz ochrony pszczoł na terenie województwa dolnośląskiego,
- ochrona pszczoł na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska,
- wzmocnienie i utrzymanie równowagi biologicznej oraz zachowanie różnorodności ichtiofauny w rzekach okręgu wałbrzyskiego w roku 2019,
- zagospodarowanie zieleni wiejskiej w miejscowości Bełcz Wielki.

Edukacja Ekologiczna – zrealizowano 12 kontroli / 12 zadań, w tym między innymi:

- program edukacji ekologicznej „Ekologia wyzwaniem dla religii”,
- Piastowski Ekoogród – zajęcia w stacji badawczo – dydaktycznej roślin warzywnych i ozdobnych w Psarach w celu edukacji ekologicznej uczniów szkół podstawowych woj. Dolnośląskiego,
- drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy - działania na terenie Dolnego Śląska,
- kontrola przestrzegania uchwał antysmogowych - warsztaty szkoleniowe,
- nowoczesna edukacja ekologiczna dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, ze szczególnym naciskiem na segregację odpadów komunalnych i ponowne przetworzenie odpadów czyli recykling,
- Odra Centrum - ośrodek edukacji ekologicznej - modelowy, niskoemisyjny obiekt dla rozwoju edukacji, turystyki i przedsiębiorczości – doposażenie,
- Ścieżka przyrodnicza "Miodny szlak".

Rysunek 10.
Kontrola zadania kształtowanie postaw ekologicznych oraz infrastruktura edukacji ekologicznej – wilk szary w ZOO Wrocław, „Wilcza ostoja”.

Rysunek 11.
Wydawnictwo „Przyroda Sudetów” tom 22.

Nadzwyczajne zagrożenia – zrealizowano łącznie 4 kontrole / 4 zadania, w tym między innymi:

- zakup nowego, średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego z funkcją do ograniczania stref skażeń chemiczno – ekologicznych, z napędem 4x4, na wyposażenie OSP Mietków,
- zakup średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego z napędem 4x4 dla Ochotniczej Straży pożarnej w Imbramowicach,
- zakup średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego z napędem 4x4 z funkcją ograniczania skażeń dla jednostki Ochotniczej straży pożarnej w Kamieńcu Ząbkowickim,
- wywóz i przekazanie do unieszkodliwiania odpadów (w tym niebezpiecznych) zmagazynowanych nielegalnie w Głogowie.

Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży – zrealizowano 1 kontrolę / 1 zadania:

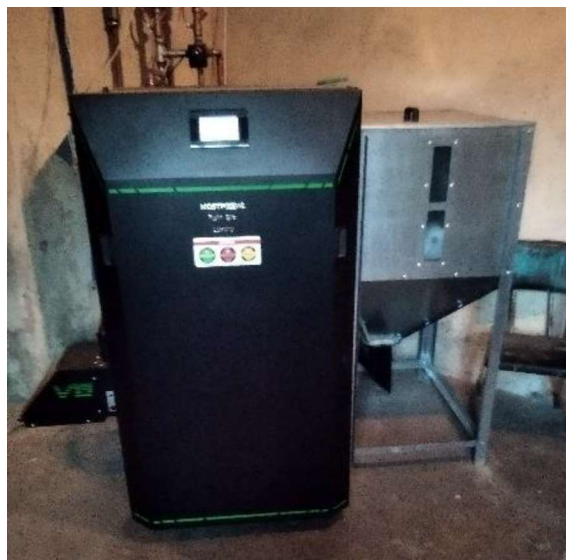
- profilaktyka zdrowotna dzieci zamieszkujących na obszarach województwa dolnośląskiego, na których występują przekroczenia jakości środowiska,

Pozostałe zadania – zrealizowano 1 kontrolę / 1 zadania:

- dostawa i montaż mebli biurowych i laboratoryjnych w ramach pierwszego wyposażenia nowego obiektu – laboratorium wraz z zapleczem szkoleniowo – dydaktycznym.

Program priorytetowy Czyste Powietrze – zrealizowano łącznie 526 kontroli, które dotyczyły realizacji 514 zadań, w tym między innymi:

- wymiana źródeł ciepła oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu,
- docieplenie przegród budynku,
- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- instalacje odnawialnych źródeł energii,
- dokumentacja projektowa modernizacji instalacji wewnętrznych,
- audyt energetyczny budynku,
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- montaż lub modernizacja instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

Rysunek 12. Kotłownia przed i po modernizacji systemu ocieplania w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze

Rysunek 13.

Przebieg termomodernizacji budynku w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze.

Na całkowitą liczbę 591 przeprowadzonych kontroli w 84 przypadkach miały miejsce ustalenia, w wyniku których sformułowano pod adresem Beneficjentów wnioski i zalecenia pokontrolne dotyczące:

- wyjaśnienia nieścisłości związanych z prawidłową realizacją finansowanego zadania,
- konieczności aneksowania warunków umowy w zakresie kwot wypłat dotacji,
- uzupełnienia złożonych wniosków i aktualizacji danych w nich zawartych.

Efektami prowadzonej działalności kontrolnej były:

- weryfikowanie wysokości przyznawanych kwot dofinansowania w stosunku do wielkości wnioskowanych,
- aktualizacja danych zawartych w złożonych wnioskach,
- doprowadzenie do zgodności stanu faktycznego inwestycji do postulowanego w złożonych wnioskach,
- aktualizacja harmonogramów rzeczowo-finansowych,
- dyscyplinowanie dotacjobiorców i pożyczkobiorców w zakresie przestrzegania warunków określonych w obowiązujących umowach,
- odmowa dofinansowania lub rezygnacja wnioskodawców w sytuacji niespełniania warunków przez wnioskowane do dofinansowania zadanie.

Systematyczna działalność nadzorczo – kontrolna, prowadzona zarówno na etapie rozpatrywania wniosków i przygotowywania umów, jak również w fazie ich realizacji oraz po zakończeniu w zakresie osiągnięcia zakładanych efektów i trwałości projektów, przyczynia się do prawidłowego i zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków WFOŚiGW we Wrocławiu.

DORADZTWO ENERGETYCZNE

WFOŚiGW we Wrocławiu jest uczestnikiem projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców, w zakresie efektywności energetycznej i OZE” zainicjowanego przez NFOŚiGW w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020.

W 2019 r. Zespół Doradców Energetycznych:

Udzielił
łącznie **1666** konsultacji

(od początku działania Zespołu udzielono 2 866 konsultacji)

Objął
doradztwem **14** inwestycje

(od początku działania Zespołu objęto doradztwem 92 inwestycje)

Udzielił **2927** porady
telefoniczne i mailowe

(od początku działania Zespołu udzielono 10 888 porad)

Zorganizował konferencję we Wrocławiu „Kontrola przestrzegania uchwał antysmogowych” we współpracy z Instytutem Rozwoju Terytorialnego dla 257 uczestników (28-29.10.2019r.)

Rysunek 14. Konferencja Uchwały antysmogowe

Rysunek 15. Konferencja Uchwały antysmogowe – punkt konsultacyjny DE

Doradcy w sposób aktywny (prezentacje, wypowiedzi) uczestniczyli w **51** spotkaniach, w tym:

- Spotkania z mieszkańcami w gminach w sprawie oferty finansowej i programów WFOŚiGW i NFOŚiGW- 16 spotkań
- Spotkanie o tematyce OZE dla rolników w Dolnośląskim Ośrodku Doradztwa rolniczego we Wrocławiu
- Prezentacja dotycząca sporządzania Audytów energetycznych budynków w ramach spotkania w Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich
- Prezentacja aktualnej oferty WFOŚiGW we Wrocławiu oraz NFOŚiGW na spotkaniu z przedstawicielami samorządu z Dolnego Śląska na forum samorządowym
- Szkolenie urzędników gmin i powiatów w ramach PCzP – 11 spotkań
- Szkolenie MOPS – 4 spotkania w Urzędzie Wojewódzkim, w których wzięło udział 62 pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej

- Prezentacja o Projekcie Doradztwa Energetycznego podczas konferencji „Finanse na rozwój JST w kontekście współpracy z pracodawcami”
- Szkolenie dot. PP "Czyste Powietrze" dla pracowników gmin w ramach podpisanego porozumienia – 9 spotkań
- Udział w panelu ekspertów „Wpływ zmian legislacyjnych w ochronie środowiska na obszary uzdrowiskowe. Inicjatywy proekologiczne w uzdrowiskach polskich”
- Konferencja „Energetyka odnawialna w branży wodociągowo-kanalizacyjnej” w Karpaczu
- Prezentacja możliwości finansowania instalacji OZE dla rolników w ramach spotkania z Kołem Gospodyń Wiejskich
- Konferencja projektu „CLIMATIC TOWN – Energetyczna Rewitalizacja Miast” w Bolesławcu
- Prezentacja oferty WFOŚiGW w zakresie skutecznej walki ze smogiem oraz Projektu Doradztwa Energetycznego dla pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu
- Spotkanie z Gminami Powiatu Kłodzkiego w sprawie omówienia programów ochrony powietrza oraz likwidacji niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem uzdrowisk w Kłodzku
- Prezentacja specyfiki i możliwości wynikających z zastosowania umów PPA pomiędzy wytwórcami i odbiorcami energii na terenie Karkonoskiego Klastra Energii
- Prezentacja o skutecznej walce ze smogiem w oparciu o środki finansowe WFOŚiGW i NFOŚiGW podczas konferencji „Unikalne Piękno Gór Sowich”
- Konferencja „Ochrona Powietrza na Dolnym Śląsku w świetle działań GIOŚ i WFOŚiGW” we Wrocławiu
- Spotkanie edukacyjne dotyczące kształtowania postaw ekologicznych wśród uczniów klas II i III

Rysunek 16. Szkolenie dla urzędników gmin i powiatów w ramach Programu Czyste Powietrze.

Rysunek 17. Spotkanie edukacyjne dla uczniów klas II i III.

Zespół Doradców Energetycznych we Wrocławiu w 2019 roku realizował program szkoleń Energetyków Gminnych, rozpoczęty w roku 2018. Z cyklu 21 spotkań dwudniowych z siedmioma grupami osób oddelegowanych przez JST w roku 2019 zrealizowano 17 spotkań. Zakończenie pierwszej edycji szkoleń miało miejsce w czerwcu. Szkolenie ukończyło 165 osób reprezentujących 101 JST z terenu województwa dolnośląskiego. W roku 2020 planowana jest druga, uzupełniająca tura szkoleń, pozwalająca przygotować pracowników między innymi do obsługi programu Czyste Powietrze.

Rysunek 18. Szkolenie dla Energetyków Gminnych

Rysunek 19. Konferencja „Szkolenia dla Energetyków Gminnych dobra praktyka warta kontynuacji”

Doradcy brali udział w różnego rodzaju konferencjach i imprezach masowych:

- Konferencja Eko-Wyzwania w Hotelu Śląsk we Wrocławiu
- Targi Enex w Kielcach
- Konferencja „Bezpieczeństwo Energetyczne i Poprawa Jakości Powietrza”
- Konferencja PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA w Krynicy-Zdrój
- Szczyt Energetyczny OSE Gdańsk
- Eko-Akcja – Drzewko za makulaturę podczas Dni Otwartych Funduszy Europejskich we Wrocławiu. Organizatorem były Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Śnieżka z Kowar (rys. 20).
- Spotkanie monitorujące PDE wraz z Konferencją „Efektywność energetyczna – wczoraj i dziś” w Białowieży
- Targi budownictwa mieszkaniowego we Wrocławiu
- Święto Przyjaciół Lasu we Wrocławiu, zorganizowane przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu i pięć Nadleśnictw (rys. 21.)
- Konferencja „E-Sudety- elektromobilność w kierunku dbałości o czyste powietrze-rozwiązania dla samorządów” w Polanicy-Zdrój
- Konferencja „Spółdzielnie Energetyczne - szansa niezależności energetycznej obszarów wiejskich” w Warszawie
- Ogólnopolski Szczyt Gospodarczego OSG 2019 i konferencja organizowana przez NFOŚiGW „Zielona Energia szansą na rozwój regionów” w Siedlcach
- Targi Pol-Eco System w Poznaniu.
- Konferencja „Systemy fotowoltaiczne w sieci dystrybucyjnej - efektywne rozwiązania dla prosumentów” w Warszawie
- Wydarzenie 4 Buildings oraz konferencja Go Green w Katowicach.
- Spotkanie monitorujące PDE wraz z Konferencją „Efektywność energetyczna kluczem do poprawy jakości powietrza w Małopolsce” w Zakopanem.

Rysunek 20. Stoisko informacyjne podczas akcji „Drzewko za makulaturę” w ramach Dni Otwartych Funduszy Europejskich

Rysunek 21. Doradcy Energetyczni w punkcie informacyjnym podczas plenerowej akcji „Święto Przyjaciół Lasu”

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO – PROMOCYJNA

WFOŚiGW we Wrocławiu prowadzi działania informacyjno-promocyjne dotyczące efektów działalności Funduszu. To m.in.: działania plenerowe, konferencje prasowe; akcje z udziałem mediów; komunikaty i materiały dla prasy, udział i przekazywanie informacji dla beneficjentów podczas regionalnych i ogólnopolskich spotkań branżowych, targów, konferencji; prowadzenie serwisu internetowego, profilu na Facebook’u oraz opracowanie materiałów promocyjnych.

Relacje o działalności WFOŚiGW we Wrocławiu były prezentowane w mediach ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych m.in.: Gazeta Polska, Niezależna.pl, TVP 3 Wrocław, TVP Regiony, Polska Agencja Prasowa, Polskie Radio Wrocław, Onet, Money.pl, Interia, Wirtualna Polska, Radio Maryja, Niedziela.pl, Polsat News, TVN24, Super Express, Radio Zet, RMF FM, Radio Eska, Radio Gra, Meloradio, Muzyczne Radio, Wirtualny Nowy Przemysł, Portal Samorządowy, Gazeta Wrocławska, Nasze Miasto Wrocław, Gazeta Wojewódzka, Jelonka.com, Telewizja Echo24, TV Dami Jelenia Góra, TV Dami Wałbrzych, Telewizja Sudecka, Telewizja Strimeo, Telewizja Kłodzka. Poniżej prezentujemy wybrane działania informacyjno-promocyjne Funduszu.

Konferencje prasowe / współpraca z mediami

Rysunek 22.

Otwarcie elektrowni w okolicach Wrocławia: Inwestycja wspierana przez fundusz to ponad 1,7 tys. paneli o mocy 280 W każdy.

Rysunek 23.

Zatoka Ekopiratów z panelami fotowoltaicznymi i zieloną pergolą: otwarcie zmodernizowanego placu zabaw przy Klinice Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej we Wrocławiu.

Rysunek 24.

Badania smogu i stanu środowiska Dolnego Śląska w najnowocześniejszym w Polsce laboratorium. WFOŚiGW we Wrocławiu wsparł budowę i wyposażenie nowej siedziby Inspekcji Ochrony Środowiska.

Rysunek 25.

Konferencja prasowa w siedzibie Funduszu: **ponad 2 mln zł na zakup 36 wozów bojowych** przekazanych dla dolnośląskich OSP przez WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 26.

Ponad 240 milionów złotych na czyste i zdrowe środowisko Dolnego Śląska. Zarząd WFOŚiGW we Wrocławiu **Łukasz Kasztelowicz** i **Bartłomiej Wiązowski** ogłosił plany i priorytety działania Funduszu w 2019 r.

Rysunek 27.

Dolnośląskie samorządy **włączają się w obsługę rządowego programu "Czyste Powietrze"** po liście od Ministra Środowiska z zaproszeniem do współpracy. Podpisanie porozumień i konferencja prasowa w WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 28. Stowarzyszenie na Rzecz Dzikich Zwierząt "Sokół"

Przyrodnicy odnaleźli w sztucznych gnieździach w miłkich lasach młode sokoły wędrowne. **Przyrodniczy sukces** przełożył się na liczne komunikaty WFOŚiGW we Wrocławiu opublikowane w mediach.

Rysunek 29.

Otwarcie Wilczej Osty we wrocławskim ZOO to **nowe środowisko życia dla wilków** oraz multimedialna ekspozycja edukacyjna. Pomoc z Funduszu to ponad 325 tys. złotych. Wartość całego zadania wyniosła ponad 2,1 mln złotych.

Akcje przyrodnicze z udziałem mediów

Rysunek 30.

Finał akcji **ratowania sokołów wędrownych** wspieranej przez Fundusz. W 2019 r. sprowadzono na Dolny Śląsk 24 skrzydlate drapieżniki. Akcją relacjonował na żywo Polsat News.

Rysunek 31.

Akcja ratowania pstrągów potokowych - prawie 700 tys. ryb trafiło w 2019 r. do dolnośląskich rzek. Ponad 10 milionów ryb wypuszczono do rzek w regionie dzięki pomocy Funduszu od 2007 r.

Rysunek 32.
Otwarcie ścieżki przyrodniczej "Ostoja Konika Polskiego". Ostoja to jedyne miejsce hodowli rezerwatowej tych koni na Dolnym Śląsku.

Rysunek 33.
Akcja Owce jako "żywe kosiarki" pomagają chronić cenne łąki w Karkonoskim Parku Narodowym. Na łąkach Parku jest wypasane stado 70 owiec.

Rysunek 34.
Akcja żaba. Kolejna odsłona akcji wspieranej przez WFOŚiGW we Wrocławiu a prowadzonej przez Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych dla ratowania płazów, które giną pod kołami samochodów. W akcji uczestniczył Zarząd Funduszu.

Rysunek 35.
700 kuropatw zostało wypuszczonych na pola w okolicach Oleśnicy. **Akcja ratowania ginącej drobnej zwierzyny** jest wspierana przez WFOŚiGW we Wrocławiu.

Eko-edukacja dla najmłodszych / współpraca z beneficjentami

Rysunek 36. Fundacja Na Rzecz Rodziny i Rewitalizacji Polskiej Wsi w Dalkowie. **"Zielone lekcje"**. W eko-edukacyjnych zajęciach programu Szlakami Odry i Wzgórz Dalkowskich wzięło udział ponad 1600 uczniów. Projekt wspiera i nagłaśnia w mediach WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 37.
Nowoczesna edukacja o życiu przyrody i człowieka dla uczniów z 22 gmin we wrocławskim **Hydropolis**. Projekt dofinansowuje i informuje w mediach WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 38.

Warsztaty we wrocławskim ZOO, w których wzięło udział około 1,5 tys. dzieci i młodzieży to m.in. rozmowy o różnicach pomiędzy lasem naturalnym a gospodarczym. Działanie wspiera i medialnie nagłaśnia WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 39.

Święta w stylu EKO. Zamiast plastików i masowo produkowanych ozdób świątecznych WFOŚiGW we Wrocławiu wraz z Dolnośląskim Zespołem Parków Krajobrazowych zaproponowały ekologiczną alternatywę, własnoręczne wykonane ozdoby. Na warsztaty zostali także zaproszeni dziennikarze.

Wydarzenia, spotkania

Rysunek 40. Ministerstwo Środowiska

W **Ministerstwie Środowiska** została zorganizowana konferencja prasowa Ministra Środowiska oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat realizacji Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie. W spotkaniu wzięło udział Prezes WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 41.

Wydłuża się lista dolnośląskich **gmin z punktami konsultacyjnymi Programu „Czyste Powietrze”**. Podpisanie porozumienia z gminą Kunice, która utworzy kolejny punkt konsultacyjny tego Programu.

Rysunek 42.

Łukasz Kasztelowicz ponownie wiceprzewodniczącym ogólnopolskiego **Konwentu Prezesów WFOŚiGW**. Konwent tworzą Prezesi Zarządów 16 Wojewódzkich Funduszy.

Rysunek 43.

Majowa **EkoAkcja** we Wrocławiu: Drzewko za makulaturę i Dni Funduszy Europejskich. Organizatorem były Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Śnieżka z Kowar. Partnerem tego wydarzenia i organizatorem stoiska oraz działań edukacyjnych był WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 44.

Wrześniowa odsłona akcji **"Drzewko za makulaturę i elektrośmieci dla zielonego Wrocławia"**. Blisko 2 tys. rozdanych drzewek, dwa kontenery zebranych elektroodpadów i makulatury; Organizatorem akcji były Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Śnieżka z Kowar. Partnerem tego wydarzenia i organizatorem stoiska, działań edukacyjnych, konkursów i „energoweru” był WFOŚiGW we Wrocławiu.

Rysunek 45.

Blisko 650 tys. zł trafiło do OSP z regionu wałbrzyskiego dzięki wsparciu z WFOŚiGW we Wrocławiu z programu **"Mały Strażak"**. W uroczystym wręczaniu promes uczestniczyli m.in: Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Michał Dworczyk, Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego Marcin Gwóźdź, Zarząd Funduszu: Łukasz Kasztelowicz, Bartłomiej Wiązowski oraz Dolnośląski Komendant Wojewódzki PSP Adam Konieczny.

Rysunek 46.

3,7 mln złotych na zapobieganie ekologicznym katastrofom. M.in.: motopompy, kamery termowizyjne czy gazoszczelne ubrania zasilą wyposażenie OSP dzięki dotacjom z programu "Mały Strażak" ogłoszonego przez WFOŚiGW we Wrocławiu. Spotkanie w Siedlcach k. Oławy.

Rysunek 47.

Z inicjatywy Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju i Ministerstwa Środowiska na terenie kraju organizowano spotkania z Kołami Gospodyń Wiejskich. Przedstawiciele WFOŚiGW we Wrocławiu poprowadzili takie spotkanie w Udaniu. Tematyka: programy Czyste Powietrze i Mój Prąd.

Rysunek 48.

W siedzibie WFOŚiGW we Wrocławiu **pierwsi beneficjenci Programu Czyste Powietrze** podpisali umowy dotacji.

Rysunek 49.

II Forum Dyskusyjne **„Środowisko: badania, ochrona, dobre praktyki”** w Centrali KGHM Polska Miedź S.A. w Lubinie. W panelu dyskusyjnym uczestniczył Wiceprezes Zarządu WFOŚiGW we Wrocławiu Bartłomiej Wiązowski.

Rysunek 50.
Gmina Twardogóra ze wsparciem WFOŚiGW we Wrocławiu uruchomiła **system kontroli czystości powietrza** z wykorzystaniem drona. W spotkaniu uczestniczył Łukasz Michalski, Pełnomocnik Zarządu Funduszu.

Rysunek 51.
Ponad 83 mln złotych z WFOŚiGW we Wrocławiu na modernizację oraz montaż instalacji m.in. filtrów, wentylatorów i kanałów odprowadzania spalin w **elektrociepłowni w Polkowicach**. Podpisanie umowy w siedzibie WFOŚiGW we Wrocławiu.

Konferencje, uroczystości, targi

Rysunek 52.
Zarząd WFOŚiGW we Wrocławiu na **Międzynarodowych Targach Ochrony Środowiska POL-ECO-SYSTEM** w Poznaniu. Wspólne stoisko, punkt informacyjny, konkursy ekologiczne i wystawa. To działania zrealizowane przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Rysunek 53.
Uroczysta inauguracja unikatowych Studiów Podyplomowych Zarządzanie Bezpieczeństwem Chemicznym na Wydziale Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. **Kierunek pod patronatem WFOŚiGW we Wrocławiu**. W uroczystości uczestniczyli: Dziekan WPAE UW r. prof.dr.hab. Karol Kiczko, Prezes Zarządu WFOŚiGW we Wrocławiu Łukasz Kasztelowicz.

Rysunek 54.
Wiceprezes WFOŚiGW we Wrocławiu Bartłomiej Wiązowski uczestniczył w **obchodach Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa** dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej.

Rysunek 55.
„**Medal wdzięczności**” dla **WFOŚiGW we Wrocławiu**. Wyróżnienie dla Funduszu było częścią uroczystości podsumowującej XVIII Regionalny konkurs plastyczny „Chrońmy przyrodę ojczystą”.

Rysunek 56.
Podczas IV Forum Przemysłowego w Karpaczu debatowano m.in. o perspektywach rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Polsce. W trakcie panelu o OZE mówił Prezes Zarządu WFOŚiGW we Wrocławiu Łukasz Kasztelowicz. W Forum wzięło udział kilkuset gości polskich i zagranicznych, parlamentarzysty, eksperci, ekonomistów, naukowcy i dziennikarze.

Rysunek 57.
W Jubileuszowej Konferencji z okazji 60-lecia Karkonoskiego Parku Narodowego pt. „Historia oraz przyszłość ochrony przyrody w Karkonoskim Parku Narodowym. Młodzi dla ochrony przyrody” uczestniczyli Wiceprezes WFOŚiGW we Wrocławiu Bartłomiej Wiązowski oraz Pełnomocnik Zarządu Anna Korneć – Bartkiewicz.

Rysunek 58.
Finał I edycji międzyszkolnego konkursu dla dzieci i młodzieży pn. "DLA LASU, DLA LUDZI Domek dla Mai i Gucia" zorganizowanego przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu. WFOŚiGW we Wrocławiu objął Honorowy Patronat nad akcją.

Rysunek 59.
W Biegu Firmowym Wrocław 2019 dla chorych dzieci uczestniczyło ok.10 tys. biegaczy. W biegu wzięły udział dwie drużyny pracowników WFOŚiGW we Wrocławiu (Wufosie). Zawodnicy przebiegli pięciokilometrową trasę.

Strona internetowa / profil Facebook

Rysunek 60.
Serwis internetowy WFOŚiGW we Wrocławiu to m.in. aktualności, multimedia, podstrony Programu Czyste Powietrze i Doradztwa energetycznego.

Rysunek 61.
Profil na FB WFOŚiGW we Wrocławiu: 17 399 odbiorców i 28 udostępnień tylko jednego posta. Narodziny młodych sokołów najatrakcyjniejszą informacją na FB w 2019 r.

PODSUMOWANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU W ROKU 2019

1. Przychody funduszu

W 2019 r. przychody Funduszu wyniosły łącznie 42 324 228,73 zł (w ujęciu kasowym).

Przychody z tytułu kar i opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz z tytułu nadwyżek Gminnych i Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kształtowały się następująco:

1	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska	19 210 360,75 zł
2	Wpływy z tytułu administracyjnych kar pieniężnych	50 465,37 zł
3	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	-

*w ujęciu kasowym

W ramach prowadzonej działalności finansowej Fundusz odnotował przychody finansowe w łącznej wysokości 20 075 904,91 zł, w tym:

1	wpływy z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek	18 583 410,61 zł
2	wpływy z tytułu oprocentowania środków na rachunkach	1 344 477,30 zł
3	wpływy z tytułu dywidendy	148 017,00 zł

2. Wyплаты

Przeważające formy dofinansowania ochrony środowiska to pożyczki długoterminowe, dotacje inwestycyjne i bieżące oraz środki przekazywane jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa.

W okresie 01.01–31.12.2019 r. roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na udzielone dofinansowanie zadań pożyczkowe i dotacyjne wydatkował łączną kwotę w wysokości 201 169 620,34 zł¹³, z czego:

- 36 293 578,69 zł przeznaczono na dotacyjne finansowanie ochrony środowiska
- 164 876 041,65 zł przeznaczono na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek

3. Obsługa pożyczek

W roku 2019 pożyczkobiorcy dokonali spłat kapitału w wysokości 181 059 931,95 zł.

4. Zaangażowanie kapitałowe

W 2019 r. Fundusz nie zwiększył swojego zaangażowania kapitałowego w spółkach. Fundusz był udziałowcem lub akcjonariuszem następujących spółek:

¹³W kwocie nie uwzględniono wypłat w ramach programu Czyste Powietrze

- Kudowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kudowie Zdroju,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Głogowie Sp. z o.o.,
- Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA.,
- Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” SA w Nowej Rudzie,
- IDEON SA,
- Bank Ochrony Środowiska SA.

Z tytułu posiadanych udziałów/akcji Fundusz osiągnął w 2019 r. zysk w postaci dywidendy w wysokości 148 tys. zł.

5. Zarządzanie płynnością finansową

Fundusz zarządzał płynnością finansową, aby w sposób optymalny zapewnić terminową obsługę zawartych umów. Fundusz utrzymywał środki pieniężne na podstawowym rachunku bankowym w wysokości pozwalającej na realizowanie zobowiązań statutowych oraz pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania. Nadwyżki środków finansowych były lokowane na lokatach terminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

PREZES ZARZĄDU

Lukasz Kasztelowicz

ZASTĘPCA PREZESA ZARZĄDU

Bartłomiej Wiązowski

SPIS TABEL I WYKRESÓW

- Tabela 1. Liczba i wartość umów zawartych przez WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2017–2019
- Tabela 2. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w podziale na formy dofinansowania [w zł]
- Tabela 3. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. [w zł]
- Tabela 4. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. wg grup Beneficjentów
- Tabela 5. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – ochrona wód
- Tabela 6. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – ochrona wód
- Tabela 7. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – ochrona atmosfery
- Tabela 8. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – ochrona atmosfery
- Tabela 9. Planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r. – gospodarka wodna
- Tabela 10. Planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r. – gospodarka wodna
- Tabela 11. Wybrane efekty rzeczowe planowane z umów zawartych w 2019 r. - ochrona przyrody
- Tabela 12. Wybrane efekty ekologiczne planowane z umów zawartych w 2019 r. – ochrona przyrody
- Tabela 13. Wybrane planowane efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 r.
- Tabela 14. Wybrane planowane efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 r.
- Tabela 15. Efekty rzeczowo-ekologiczne osiągnięte w 2019 r. – nadzwyczajne zagrożenia
- Tabela 16. Efekty rzeczowe uzyskane w 2019 r. po wypłatach dofinansowania w ramach programu Czyste Powietrze.
- Tabela 17. Efekty ekologiczne uzyskane w 2019 r. po wypłatach dofinansowania w ramach programu Czyste Powietrze

- Wykres 1. Liczba rozpatrzonych przez WFOŚiGW we Wrocławiu wniosków o dofinansowanie
- Wykres 2. Udział dziedzin ochrony środowiska w wydatkach statutowych Funduszu w 2019 r.
- Wykres 3. Zobowiązania przyszłe z tytułu zawartych umów
- Wykres 4. Kwoty podjętych uchwał o przyznaniu dofinansowania
- Wykres 5. Podgrupy tematyczne realizowanych zadań w ramach dziedziny Ochrony przyrody [według liczby umów z Beneficjentami].
- Wykres 6. Podgrupy tematyczne realizowanych zadań w ramach dziedziny Edukacja Ekologiczna [według liczby umów z Beneficjentami].
- Wykres 7. Liczba wniosków złożonych w WFOŚiGW we Wrocławiu w 2019 r. według miesięcy
- Wykres 8. Złożone wnioski z programu Czyste Powietrze według grup dofinansowania
- Wykres 9. Zawarte w ramach programu Czyste Powietrze umowy dotacyjne.
- Wykres 10. Zawarte w ramach programu Czyste Powietrze umowy pożyczkowe.